

Uvodnik

Igor Gregori

Še o plinskih terminalih

Plinskih terminalih, ki jih nameravajo namestiti na področje Tržaškega zaliva, je že dalj časa govor. Ob splošnem nasprotovanju občanov in naravovarstvenikov je treba sicer zabeležiti vedenje državne in evropske politike, ki ima do celotne zadeve dokaj nejasen odnos, zlasti zato, ker, kot trdi predsednik združenja Alpe Adria Green Vojko Bernard, slovenski evropski komisar Janez Potočnik želi problem rešiti politično, ne pa strokovno. Naravovarstveno združenje, ki močno nasprotuje načrtu, je namreč že trikrat predlagalo ustanovitev tehnične komisije na ravni EU, ki naj bi problem proučila, "a žal do danes se gospod Potočnik ni odzval naši pobudi", piše Bernard.

Z več strani je namreč prišla zahteva, naj bi načrti (dvojna plinska terminala in podmorski plinovod) prestali temeljitejšo oceno glede morebitnega vpliva na morski ekosistem in specifično na področje Miramarskega morskega parka, ki je bil določen kot področje evropskega pomena.

Organizacija WWF je pri pristojnih italijanskih državnih in evropskih oblasteh poslala dopis, v katerem svari, da obratovanje obeh terminalov predvideva uporabo velikih količin morske vode v procesu uplinjevanja. To vodo naj bi na koncu postopka sicer izlili ponovno v morje: tekočina pa bi bila povsem drugačna od izhodiščne, saj bi jo morali zaradi potreb uplinjevalnika ohladiti in klorirati, kar bi uničujoče učinkovalo na ravnovesje določenih bitij morskega ekosistema. Pri Alpe Adria Green opozarjajo še na vprašanje dvigovanja morskih usedlin, ki bi ga povzročili kopanje morskega dna zaradi postavitve plinovoda in gibanje tankerjev; morsko dno je zelo onesnaženo, saj vsebuje živo srebro, druge težke kovine in razna goriva, vse to pa bi prešlo v prehrabeno verigo morskimi živali. Celoten vpliv omenjenih naprav so pristojni zanemarjali ali podcenjevali v začetnih študijskih načrtih podjetij in v samih postopkih VIA (ocenjevanju vplivov na okolje), za katere je pristojna italijanska država. Projekt uplinjevalnikov je torej potrebno oceniti v celoti in ne vsakega posebej, kot je bilo to do sedaj storjeno. Preveriti je treba oba načina uplinjevanja - tako tistega "zaprttega tipa" kot tistega "odprtega tipa". Prvi predvideva gorenje plina in torej večjo proizvodnjo CO2 ter dušikovih oksidov, tehnologija "odprtega tipa" pa predvideva kumulativni učinek, ki nastane z ohlajanjem morske vode in posledično učinkuje na izgubo ekosistemov v morskem habitatu, na uničenje planktona in ličink in na selekcijo bakterij. Za gradnjo dveh terminalov in z njima povezanimi podmorskimi cevovodi bo poleg tega potrebno izkopati ogromne količine onesnažene zemlje bodisi na obali kot na morskem dnu (za gradnjo terminala v pristanišču Trsta načrtujejo izkop približno 2,5 milijona kubičnih metrov s težko kovino in ogljikovodiki onesnažene zemlje). Vpliv tega posega bo spraval na kolena ekosistem malega Tržaškega zaliva, kar bi negativno vplivalo na vse povezane dejavnosti (turizem, ribolov ipd.). Komerzialne dejavnosti pa bodo v tržaškem in koprskem pristanišču utrpeli hude posledice zaradi strogih varnostnih ukrepov ob dejavnostih plinskih terminalov.

Povsem napačno je stališče Italije glede postopkov presoje vplivov na okolje za projekte plinskih terminalov v Tržaškem zalivu, zlasti pa za projekt španske Gas Natural-Union Fenosa v industrijskem pristanišču v Trstu. Postavitev terminala v sredini drugih industrijskih obratov širi nevarnost nesreče, še posebej, ker niti že obstoječi obrati ne spoštujejo direktive Seveso o varnosti. Tržaški zaliv je že močno onesnažen z industrijskimi odpadki in visoko koncentracijo težkih kovin v vodah. To občutljivo ravnovesje bi se z uplinjevalnikom dokončno prelomilo. Stališču okoljevarstvenikov se postavlja ob bok Republika Slovenija, ki se je odločila, da se pridruži sodnim postopkom, ki so jih sprožile naravovarstvene organizacije. Kaj bo torej rekla EU?

Foto JMP

49. Dan emigranta v Čedadu

"Pokažite, kaj ste, kaj hočete biti, in vaša zgodovina ne bo nikoli umrla!"

Tradicionalno srečanje s pesmimi, glasbo in življenjem Slovencev Videmske pokrajine, kot organizatorji tudi imenujejo Dan emigranta, je bilo letos že 49. v prenovljenem gledališču Ristori v Čedadu, kjer sta med petjem, govornimi besedami in beneškimi pesmimi bila slavnostna govornika poslanec v rimskem parlamentu Carlo Monai in Beneški Slovenec Miha Koren.

Dan emigranta vsako leto prirejajo Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij Videmske pokrajine pod pokroviteljstvom občine Čedad, katero je na letošnji slovenski zastopal župan Stefano Balloch. Župan je poudaril izjemen pomen, ki ga ima Dan emigranta za vso širšo skupnost Beneške Slovenije, saj spominja na čas, ko so se ljudje izseljevali iz Beneške Slovenije, in prav zato so pripadniki slovenskega naroda organizirali praznik Dan emigranta na praznik Svetih treh kraljev, ko so bili zdomci po navadi še doma. Župan je tudi podčrtal evropsko naravnost Čedadu in izrazil ponos na dejstvo, da je v Čedadu vsako leto Dan emigranta.

Rimski parlamentarec Carlo Monai, ki je sicer doma iz Čedadu in velja za velikega prijatelja Slovencev, je v svojem nagovoru predvsem pokazal možnosti razvoja, ki so pred Beneško Slovenijo, in se zavzel za pomoč dvojezičnemu šolskemu središču v Špetru, kot se je tudi spomnil časov, ko se v družinah v Čedadu ni smelo govoriti slo-

vensko. Monai je z obžalovanjem tudi sam podal pričevanje o lastnem neznanju slovenskega jezika in je bil prav zato tudi vesel, da so časi ideoloških pregrad mimo. Poudaril je, da je prihodnost v rokah tistih, ki se zavedajo odprtosti in večjezičnosti, predvsem pa konkretno predstavil predlog, da bi v Čedadu poimenovali ulico v središču mesta po velikem beneškem duhovniku, pisatelju in pesniku, a tudi narodnem buditelju ter politiku Ivanu Trinku Zamejskem. Prav msgr. Trinko je bil po mnenju poslance Carla Monai tisti človek dialoga, strpnosti in narodne zavednosti, ki mu velja tudi danes slediti, saj se je zavzemal za sožitje in mirno sobivanje vseh narodov, predvsem pa za ohranjanje kulturne, jezikovne in duhovne dediščine Beneške Slovenije in Beneških Slovencev. Tudi sicer je poslanec Monai dejal, da bi se v Čedadu morala izvajati določila zaščitnega zakona, kot se je zavzel tudi za gospodarsko pomoč Beneški Sloveniji.

Miha Koren, ki je spregovoril v imenu Beneških Slovencev, je podal zelo natančno analizo opravljenega dela na narodnostnem področju v minulem letu v Beneški Sloveniji, opozoril na izseljevanje iz Kanalske doline, Terske doline in Režije, naglasil, da morajo Beneški Slovenci z optimizmom gledati naprej in se posluževati vseh pravnih sredstev za doseganje narodnostnih pravic v Italiji. Njegov govor objavljamo v celoti na tretji strani, predvsem zato, da bi tudi naše bralke in bralci lahko dobili vpogled v današnje

stanje med Beneškimi Slovenci. Tudi v našem tedniku žal premalo poročamo o delovanju v Beneški Sloveniji.

Dneva emigranta v Čedadu se je udeležilo veliko predstavnikov Republike Slovenije, saj so prišli poslanca v DZ RS Samo Bevk in Danijel Krivec, nekdanji podpredsednik DZ RS Vasja Klavora, evropski poslanec Lojze Peterle, ki je znan prijatelj Beneških Slovencev in stalni gost Dneva emigranta, več okoliških županov iz Italije in iz Slovenije ter drugi predstavniki javnega, cerkvenega, družbenega in gospodarskega življenja. Dneva emigranta so se udeležili tudi senatorka Tamara Blažina, generalna konzulka RS Vlasta Valenčič Pelikan, konzulka Bojana Cipot, predstavnik ministrstva RS Zorko Pelikan (Ministrstvo za zunanje zadeve) in Rudi Merljak (Urad za Slovence po svetu in v zamejstvu), Rudi Pavšič in Luigia Negro (SKGZ), Giorgio Banchig in Walter Bandelj (SSO), podpredsednik tržaške pokrajine Igor Dolenc ter vrsta drugih.

Kulturni program prireditve Dneva Emigranta so oblikovali mladi pevci in glasbeniki Glasbene matice v Čedadu, ki so krstno izvedli projekt Pastirci po knjižni predlogi Franceta Bevka in z izvorno glasbo Davida Klodiča (nastopili so glasbeniki: otroški zbor Mali lujerji in Mali orkester GM Špeter pod vodstvom Davida Klodiča). Predvajali so tudi izvorno štirijezično risanko Ta Rozajanska lisica - Režjanska lisica. Kot po navadi je bilo v kulturnem programu tudi Beneško gledališče, ki je v režiji Marjana Bevka izvedlo komedijo Mož naše žene. Bogat kulturni program so povezovali mladi Beneški Slovenci: Ivano Ciccone, Cecilia Blasutig, Emma Golles, Antonella Trusgnach in Sara Simoncig.

Jurij Paljk

Govor

Miha Koren je na Dnevu emigranta spregovoril o položaju Beneških Slovencev in njihovi življenjski

3

Pogovor

Ob 20-letnici MePZ Jacobus Gallus je njegov zborovodja Marko Sancin nakazal prihodnje izzive pevskega sestava

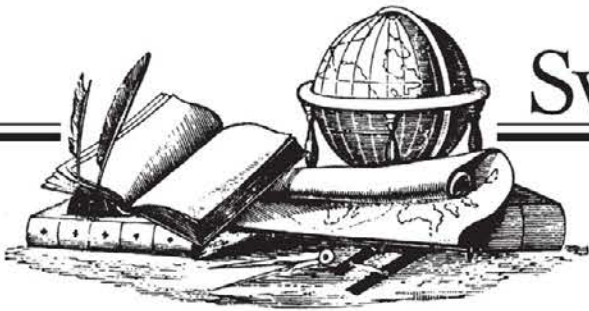
8

Književnost

Pisatelj Zorko Simčič je pred nedavnim predstavil svoj zadnji zajetni roman Poslednji deseti bratje

9

Občina Čedad

Končno prva dvojezična osebna izkaznica

Prva dvojezična osebna izkaznica na Čedajskem je končno priromala v roke pripadnika politične skupine Rinascita cividalese; zaprosil jo je sredi lanskega leta. Občina Čedad je namreč po dolgem, zapletenem postopku in po posredovanju videmskega prefekta Iva Salemmeja končno izpolnila določilo

zaščitnega zakona za slovensko narodno skupnost v Italiji. To je bilo mogoče

zaradi prizadevanja občine same, gorske skupnosti s sedežem v Špetru, videmske pokrajine in paritetnega odbora. Birokratsko kolesje, ki je oviralo izvajanje pravice do dvojezičnega dokumenta, je politična skupina Rinascita cividalese ocenila za neupravičeno, obenem pa izraža upanje, da bodo prihodnji prosilci dvojezične osebne izkaznice imeli lažjo pot do nje: ne preseneča namreč izjava prejelnika dvojezičnega dokumenta, po čigar mnenju so izdajo izkaznice pogojevali zlasti politični problemi, ne le tehnične težave.

Enotno sindikalno zastopstvo deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino

„Deželni sedež RAI za Furlanijo Julijsko krajino opravlja vlogo visokega institucionalnega pomena za zaščito in integracijo avtohtonih kulturnih in jezikovnih različnosti, ki so zgodovinsko prisotne na tem območju ob meji s Srednjo in Vzhodno Evropo. Izvajanje zakonskih obveznosti v zvezi s tem poslanstvom zagotavlja posebna konvencija. Finančna sredstva iz tega naslova pa namerava Predsedstvo ministrskega sveta znatno zmanjšati. Krčenje sredstev resno ogroža učinkovito zaščito narodnih manjšin, ki jo zagotavljajo 6. člen ustave, zakona št. 482 iz leta 1999 in št. 38 iz leta 2001 ter določila dežele Furlanije Julijske krajine za zaščito jezikovnih posebnosti.“

Krčenje bi resno okrnilo uresničevanje obstoječih radijskih in televizijskih programov deželnega obsega in bi spodkopalo vsakršno možnost uvedbe oddaj v furlanskem jeziku. Uslužbenci tega Sedeža, ki smo v minulih letih večkrat zahtevali povišanje itak nezadostnega državnega prispevka, odločno zavračamo napovedano krčenje in pozivamo državne, deželne in krajevne oblasti, naj posežejo, da bi to klestenje ne prizadelo prebivalcev naše dežele.“

Kolegicam in kolegom Radia Trst A in deželnega sedeža RAI v Trstu izražamo polno solidarnost!
Uredništvo Novega glasa

Foto: Marilka Koršič

Kako boleče deluje gradnja vzpenjače na Goriški grad, nam najbolj pove pogled na gradbišče, kjer so dela potekala tudi v času, ko so deželne oblasti ustavile gradnjo, kot smo lahko izvedeli na mirnem protestu, ki je bil v četrtek, 5. t. m., pred predorom Bombi. Goriška leva sredina se je zbrala, da bi sredstvom obveščanja ponudila svoj pogled na reševanje nesprejemljivega dejstva, da so goriški predor zaprli in tako dobesedno zaklali življenje na Travniku, in na ustavitev gradnje nepotrebne vzpenjače na Goriški grad. Nemoč preprostih ljudi, ki nemo opazujemo samovoljno gradnjo, je prišla najbolj do izraza v tihi odstopnosti preprostih ljudi, ki so in smo sol mestnega življenja. Od slovenskih politikov so se protesta udeležili Marilka Koršič in Silvan Primožič za Slovensko skupnost ter Marjan Sosol za Mavrično levico.

Potovanje na Sicilijo z Novim glasom

Sedemdnevno potovanje na Sicilijo od 20. do vključno 26. aprila 2012. Potovanje bo z letalom, ogled Sicilije pa z avtobusom.

Udobni avtobus bo udeležence peljal iz Trsta in Gorice do Benetk, kjer se bomo vkrcali na letalo, ki nas bo peljalo do Catanie. V popoldanskih urah si bomo ogledali Catanio in njene zgodovinske in umetniške znamenitosti. Naslednji dan bomo obiskali Siracuso. Grški in rimski spomeniki nas bodo povedli v znamenito preteklost Siracuse. Še naslednji dan se bomo mudili v južnem delu sicilskega otoka z ogledom Raguse, Modice in Scilija. Nato se bomo odpeljali v notranjost Sicilije do Caltagironeja, od koder se bomo vrnili k južni obali do Agrigenta. Tu je nepozabna dolina templjev pod spomeniškim varstvom UNESCO. V naslednjih dneh bo obisk arheološkega mesteca

Selinunte, kjer je bil sedež grške umetnosti, in mesteca Segesta, ki je prav tako pomembno mesto grške umetnosti. Pot nas bo vodila do skrajnega roba zahodne Sicilije, do mesta Trapani, od tod pa do mesteca Erice in Palermo. Ustavili se bomo še v dveh mestih, in sicer v Monreale in Cefalu. Ni mogoče opisati vseh znamenitosti, ki jih bomo videli, potrebno jih je doživeti. Po obisku Palermo se bomo z letalom vrnili domov. Potovanje po Siciliji nam nudi priložnost doživljanja umetniške lepote, prijaznosti ljudi ter lepote južnih sredozemskih dežel. Podrobnosti potovanja in vpisa dobite na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu, kjer bo na razpolago tudi program potovanja. Vpisovanje se začne dne 16. januarja letos in traja do konca februarja 2012.

Vlada na delu za reformne ukrepe

Predsednik Monti krmari med strankami in sindikati

Nesporna je ugotovitev, da se je splošno politično ozračje v Italiji dokaj umirilo po odhodu s političnega prizorišča Silvia Berlusconi, ki se je v zadnjih treh letih mandata ukvarjal prvenstveno s svojimi sodnimi zadevami in osebnimi interesi (da ne govorimo o znanih nočnih zabavah, zaradi katerih je močno upadel njegov osebni politični ugled), namesto da bi uresničeval toliko obljubljenih reform in s tem vsaj resno poskusil ustvariti razmere za postopen izhod iz globoke in finančne krize, v katero je zabredla Italija. To pasivno vladno čakanje, da se bo kriza postopoma razrešila brez večjih pretresov, je pripeljalo državo, po Montijevi besedah „na rob prepada in za nami so bile sile, ki so nas porivale. Z vsvo močjo smo uprli noge, da nismo padli“. Italija je v tem času močno izgubila svojo verodostojnost v Evropski uniji in evrskem območju. Mednarodni krogi so namreč malo verjeli v učinkovito uresničitev varčevalnih in drugih ukrepov, ki jih je Berlusconi jeva vlada v naglici sprejela minulega avgusta, da bi se izognila usodi, ki je prizadela Grčijo. Stanje je očitno postalo tako zaskrbljivo, da se je Berlusconi končno vdal pritiskom in odstopil. Verjetno si ni upal več tvegati, da kriza njega in državo potegne v usoden vrtnec. Zahvaljujoč se izrednemu prizadevanju predsednika republike Napolitana in njegovi posredovalni vlogi z evropskimi institucijami je po Berlusconijevem odstopu prišlo do poveritve mandata za sestavo nove vlade uglednemu in izkušenemu Mariu Montiju, ki je osem let deloval v evropskih institucijah. Na to so bile tako rekoč primorane pristati do večraj zelo glasne in prepirljive politične stranke, in sicer tako vladne kot opozicijske, izglasovati

zaupnico Montijevi vladi tehnikov in njenemu programu za izhod iz krize, ki predvideva vrsto trdih in nepopularnih ukrepov tako za zajezitev krize kot za zagon gospodarstva. V prvi fazi je bil sprejet 30 milijard evrov vreden sveženj varčevalnih ukrepov kot pogoj za načrtovanje rasti.

Vlada sedaj pospešeno pripravlja nov sveženj ukrepov, ki bodo pripravljeni najkasneje do konca ja-

Temu se najbolj odločno upirajo taksisti, lekarnarji, odvetniki in notarji. Velik odpor vlada tudi med politiki, da bi se ustrezno znižale plače parlamentarcev in drugih izvoljenih predstavnikov. Predvidena je ukinitvev pokrajin (provinc) in dodelitev njihovih pristojnosti občinam in deželam. Do konca marca 2013 naj bi bili razpuščeni njihovi upravni organi.

Sprejemanje tako korenitih ukrepov vladi omogočajo izredne razmere, zaradi katerih so bile politične stranke prisiljene pristati na Montijev vladni program in glasovati za zaupnico vladi in se tako odeti v jeklen jopič.

Oglašajo se kot nekakšni zunanji opazovalci s priporočili vladi za omiljenje varčevalnih ukrepov, ki jih vlada lahko upošteva ali pa ne brez kakih pomembnih posledic. Sam predsednik vlade Monti je v zvezi s tem dejal, da ga stranke politično podpirajo v mnogo večji meri, kot so pripravljene to javno povedati, da ne bi vzemirjale volivcev.

Najbolj ostro opozicijo vodi Severna liga, ne glede na to, za kakšne vladne ukrepe gre, pri tem uporablja sovražen jezik, ki vsebuje tudi nesprejemljive osebne žalitve institucionalnih predstavnikov. Pretežno demagoško opozicijo izvaja Di Pietrova Italija vrednot. Zelo kritična stališča o nekaterih vladnih varčevalnih ukrepih imajo vse tri vsedržavne sindikalne zveze, ki zahtevajo pogajanje z vlado. Predsednik Monti je zelo jasno povedal, da je pripravljen ločeno se razgovarjati s posameznimi sindikati, odločitve pa bo sprejela vlada.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Za popolno ohranitev rajonskih svetov

Vse kaže, da se izteka tisti rok, ki naj bi dal dokončen odgovor o rajonskih svetih oziroma njihovem številu, zato je še kako prav, da o tem problemu ponovno spregovorimo. Predvsem imamo v mislih Gorico, kjer so rajonski sveti na poseben način pomembni in za koristno delovanje mestnega prostora slej ko prej nepogrešljivi, kar pa ne zagotavlja, da jih ne more ta ali oni ukrep od zgoraj zmanjšati ali celo ukiniti. V zvezi s tem krožijo govornice, po katerih naj bi število teh najmanjših upravnih enot z deset skrčilo na šest ali celo na štiri. To praktično pomeni, da bi obstali tisti v mestnem središču, z obrobja bi pa popolnoma izginili, kar je zamisel, iz katere ne bi smeli izhajati. Prav obrobje namreč zasluži posebno pozornost, saj je na dlani, kako občina mestno jedro že sama po sebi prirodno in celovito pokriva, kar ne velja za kraje in zaselke, ki so od mestnega središča oddaljeni in imajo poleg tega tudi povsem svojo in gotovo nezamenljivo zgodovino in tradicijo. Verjetno v tem trenutku ne velja na novo razmišljati o tem, zakaj se je visoka politika odločila krčiti rajonske svete, ker bo s tem posegom finančni prihranek tako smešno nizek, da ni vredno izgubljati besed. Umestnjeje si je postaviti vprašanje, kako je mogoča izgubiti iz vida pomen in učinek njihovega delovanja, ki ga ni mogoče enakovredno nadomestiti z drugimi oblikami upravljanja. Brez kakšnega naprežanja se ponuja zanimiva in nemara prepričljiva primerjava, ki dovolj zgovor-

no priča o vlogi in resničnem smislu vsega tistega, kar se zdi zgolj majhno in drobno ter zaradi tega manj pomembno in posledično odveč. Upravljanje bi npr. lahko primerjali s krvo tokom oziroma ožiljem, kjer je res, da so velike žile ključne in magistralne, toda kakšen bi bil njihov učinek brez drobnih žilic ali kapilar, ki edine lahko sežejo v najmanjše delčke telesa, jih hranijo in jim omogočajo življenje? Zato bi vsekakor upravičeno lahko prišlo ali moralo priti do prepričljivega jasnega skupnega nastopa, ki bi se javno in odločno zavzel za ohranitev vseh obstoječih rajonskih svetov. Na prvem mestu je tu seveda nastop naše, se pravi slovenske narodne skupnosti, v kateri ne bi smeli prevladati razdrobljeni politični interesi, ki po svoji naravi kaj radi slabijo naša stališča, kot da kot narodna skupnost ne bi bili ena celota. Enako zavzeti bi pri tem lahko bili Furlani in ne nazadnje predstavniki večinskega naroda ne glede na politično pripadnost. Končno gre za korist vseh in za kar najbolj učinkovito delovanje vseh delov Gorice. Pa ne samo za kar najbolj učinkovito delovanje vseh delov mesta, ampak tudi za kar najbolj prijetno in prijazno sobivanje vseh, torej za smer, za katero se sicer prav vsi vse bolj opredeljujemo. Rajonski sveti so torej majhni le na prvi pogled, dejansko pa so velika priložnost, ki je ne bi smeli pustiti iti kar tako mimo in pri tem spregledati resnico, da se prav v majhnem pogostoma skriva veliko.

Janez Povše

DAN EMIGRANTA Govor Mihe Korena

“Pravico imamo, da si ustvarimo boljšo prihodnost!”

V imenu slovenske narodne skupnosti v Videmski pokrajini in slovenskih krovnih organizacij SKGZ in SSO vam izrekam dobrodošlico na letošnji, že 49. izvedbi Dneva emigranta. Pristrčno pozdravljam tudi navzoče predstavnike oblasti in ustanov

nosti drugje, ker jih naša Benečija še ne more ponuditi. Od vsega začetka Dan emigranta predstavlja priložnost za ocnost preteklega leta ter za snovanje in promocijo novih in sodobnejših pobud za prihodnost. Zato vaša številčna prisotnost, dragi prijatelji, dokazuje vašo pripravljenost za sodelovanje in prispevanje, seveda po svojih močeh, k izboljšanju družbenih, kulturnih in gospodarskih razmer v naših dolinah. Minulo leto je zaznamovala huda gospodarska kriza, ki je prizadela celotno Evropo in posledično tudi našo skupnost. Tudi leto 2012 se je začelo z ne ravno dobriimi perspektivami. Danes se lahko pri nas ponasamo s slovenskim življenjem, ki razpolaga z aktivnimi društvi in krožki, npr. s časopisi, z

radijskimi oddajami in s televizijsko postajo RAI, ki so stalno prisotni na našem ozemlju - Slovensko-italijansko dvojezično šolo, Glasbeno matico, političnim predstavništvom v senatu Republike Italije in v Deželi Furlaniji Julijski krajini ter s hvalevredno podporo Slovenskega veleposlaništva v Rimu, Slo-

sama posebnost Furlanije Julijske krajine izhaja prav iz prisotnosti slovenske manjšine na njenem ozemlju. Iz pravkar povedanega sledi, da so povsem brezpredmetne in protizgodovinske vse tiste občasne pobude, ki težijo k zanikanju pomena zakona št. 38/2001, zlasti v zvezi z vrednotenjem in promocijo slovenskega jezika namesto narečja. Ravno krajevna združenja ter časopisa Dom, ki je za Božič praznoval 45-letnico in katere mu želimo še dolgo življenje za dobro naših ljudi, in Novi Matjur sta stopila v bran slovenskega narečja, ki ga običajno

Carlo Monai (foto JMP)

govorimo v naši Benečiji in ki ga je tukajšnja dvojezična šola vključila v šolski program. Z

protestih me je predstavnik sil javnega reda opozoril, da se je zadnja tovrstna demonstracija v Špetru odvijala natanko pred 20 leti - leta 1991 -, ko sta se takratni slovenski premier Peterle in predsednik Dežele Furlanije Julijske krajine Biasutti udeležila proslave ob 25. obletnici ustanovitve revije Dom.

Naša dolžnost je, da razmišljamo o prihodnosti: ne pa samo o prihodnjih težavah, ampak tudi o priložnostih. Kljub temu da v zvezi z dvojezično šolo obstajajo še vedno določene negotovosti, lahko danes pričakujemo dokončno rešitev te problematike, saj bo dodelitev finančnih sredstev Medresorskega odbora za gospodarsko načrtovanje Republike Italije (CIPE) omogočila zagon postopkov za obnovitev šolskega posloja v ulici Azziada. Nadalje je Občina Špeter, ob odločilni podpori deželnega odbornika Molinara, pridobila tudi finančna sredstva za posodobitev srednješolskega posloja, v katerem bosta našli sedež nižja srednja šola Dante Alighieri in državna dvojezična srednja šola, ker verjamemo, da se morajo otroci družiti med seboj.

igrajo, saj so mnogi izmed njih sosedje ali celo sorodniki. Zakaj si sebično in prevzeto dovolimo vstopati v njihov nedolžni in brezmadežni svet, da jim vsilimo naše ideale in ambicije? Koliko težav v zvezi s “promiskuiteto” si izmišljujemo?? Nadalje si moramo prizadevati, v sodelovanju z deželnimi oblastmi, za čimprejšnjo uvedbo slovensko-italijanskega poučevanja v Terskih dolinah,

Miha Koren (foto JMP)

kot to zahtevajo tamkašnje družine. Obenem pa izražamo veliko zadovoljstvo z izbiro trojezičnega poučevanja v Kanalski dolini (v italijanskem, slovenskem in nemškem jeziku) in upamo, da se bo tudi v Reziji kmalu začel proces vrednotenja rezijanščine v šolah. Prizadevanja za boljšo prihodnost zajemajo tudi pobude, s katerimi lahko našim otrokom in mladim zagotovimo neovirano nadaljevanje višješolskega študija na večjezični evropski ravni, mogoče celo v okviru večjezične višje šole prav tu v Špetru. O tem pa bo treba razpravljati ob prihodnji reformi slovenskih šol.

Pred nedavnim je predsednik Furlanije Julijske krajine Tondo imenoval SKGZ in SSO za krovni organizaciji slovenske manjšine v skladu z deželnim zakonom št. 26/2007 ter tako nagradil neutrudno in dolgoletno delo obeh organizacij. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da se deželna uprava z odbornikom za kulturo Eliom De Anno na čelu redno sestaja z Deželno posvetovalno komisijo za slovensko manjšino, ki jo sestavljata tudi dva občinska upravitelja iz videmske pokrajine. Menim, da je v bližnji prihodnosti potrebno še dodatno uskladiti delovanje obeh slovenskih organizacij s programi in dejavnostmi občinskih uprav. Ob novi reformi za lokalne ustanove je potrebno vse večje sodelovanje med občinami iz Furlanije Julijske krajine, kjer je prisotna slovenska manjšina v perspektivi, da bo prislo tudi

Prav tako je potrebno dobro razmisliti o pobudi, ki sta jo pred nedavnim predlagala deželna svetnika Gabrovec in Kocijančič v zvezi s peticijo, ki jo je na začetku sedanje mandatne dobe vložilo združenje Edinost, ki predlaga, naj pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji demokratično izvolijo nekakšen parlament slovenske manjšine. Glede tega menimo, da je tovrstna pobuda smiselna in lahko

predstavlja izhodišče za dodatna razmišljanja znotraj slovenske deželne skupnosti. Glede odnosov s sosednjim Posočjem lahko nedvomno zatrdimo, da se bodo leti nadaljevali na osnovi sodelovanja, integracije in prijateljstva tudi v prihodnosti. Več kot dvoletne prekinitve izvajanja evropskih projektov, ki so jo povzročile negotovosti v zvezi z lokalnimi ustanovami, bo v kratkem konec, to pa bo omogočilo nadaljnje načrtovanje in izvajanje skupnih pobud. Seveda pa smo že zadovoljni z rezultati evropskega projekta Jezik-Lingua, ki je namenjen vrednotenju slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji (pri tem projektu Špeter odigraava odločilno vlogo), in s finančno investicijo, ki je omogočila povezavo med smučiščema Bovec in Nevejsko sedlo. Nadalje naj omenimo tudi pomemben turistični, kulturni in družbeni projekt za ureditev kolesarske steze Kobarid-Tolmin-Gorica-Nova Gorica-Čedad-Špeter ter vse ostale projekte za vrednotenje krajev, ki nas spominjajo na prvo svetovno vojno.

Veliko skrbi pa vzbuja predlog za gradnjo novega, 400 mgw sposobnega elektrovida Okroglo-Videm, ki naj bi potekal po Posočju, Nadiških dolinah in območju Čedada vse do Vidma. Čeprav se zavedamo, da je povpraševanje po energiji čedalje večje, menimo, da je potrebno natančno določiti dokončni potek trase, saj bi lahko tovrstna infrastruktura uničila Benečijo in Posočje ter tako zadala usodni udarec vsakršni pobudi za prihodnje razvijanje tega območja. Zato apeliramo na pristojne organe, naj to zadevo temeljito preučijo. Nedavno so v Sloveniji potekale splošne volitve; nadejamo si, da bo kljub vsestranski gospodarski krizi slovenska vlada ohranila Ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu. Sami smo v minulih letih ugotovili pomen te ustanove, ki nam je s podporo svojih predstavnikov pomagala premagati ovire minulnega leta in prebroditi najrazličnejše zapletene problematike.

Svoj govor bi rad sklenil s pozdravom in z zahvalo prijatelju, s katerim naju vežejo skoraj tridesetletne prijateljske vezi, oseba, ki predstavlja steber, na katerega se lahko vedno zanesem, prvi z gled za celotno Benečijo: to je načelnik tolminske upravne enote Zdravko Likar - človek s plemenitimi čustvi, ki je tesno povezan z našimi deželami, kjer ni več meja, kjer smo premostili ovire iz preteklosti in imamo torej zdaj pravico, da si ustvarimo boljšo prihodnost. Vam in vsem vašim dragim želim obilo zdravja, vredine in miru v novem letu.

Stefano Balloch (foto JMP)

Furlanije Julijske krajine ter Republike Slovenije, posebna zahvala pa naj gre čedajškemu županu Stefanu Ballochu, saj je mesto že vrsto let prevzelo pokroviteljstvo nad to prireditvijo. Najprej se moramo pristrčno oddolžiti spominu nadškofa Alfreda Battistija, ki je zapustil ta svet preteklo nedeljo. Slovenci iz videmske pokrajine mu veliko dolgujemo. Takoj po prihodu v Videm je uradno dovolil maševanje v slovenščini in se je javno opravičil za krivice, ki jih je Slovencem napravila krajevna Cerkev. Vseskozi je podpiral naše čedermace in se prizadeval za pravice Slovencev. Večkrat je posredoval pri pristojnih oblasteh v prid zaščitnemu zakonu. Za vedno bodo odmevale besede, ki jih je po slovensko izrekel leta 1977 prav na Dnevu emigranta: “Globoko čujem v mojem sarcu, de vaše doline so previç ubuoge. Ljubita, živita sarčno vašo posebno podobo in bodita ponosni nanjo. In pokazajta vsiem, kar sta in kar četa biti. Takuo bota čutil blizu vaše drage žive in martve in vaša zgodovina na bo nikoli umarla”. Pred petdesetimi leti so organizatorji zasnovali to srečanje kot priložnost za druženje izseljencev, ki so se vračali na oddih v Benečijo in nato vnovič odhajali z upanjem, da se bodo prej ali slej dokončno vrnili v svojo domovino pod boljšimi družbenimi, kulturnimi in gospodarskimi pogoji. Tem izseljencem moramo nameniti nekaj misli, saj niso le stalno zahtevali spoštovanja jezikovnih pravic, šolanja v slovenskem jeziku in zaposlitve v svoji rodni domovini, ampak so s svojim trudom in trdim delom prispevali tudi k ponovni oživitvi Republike Italije. V minulih petdesetih letih se je veliko spremenilo - danes smo priča pojavu priseljevanja v naše dežele tistih ljudi, ki zapuščajo svojo državo z enakim upanjem v boljši svet in enakim upanjem, da se bodo nekdanj vrnili v svojo domovino. Obenem pa smo žal priča tudi odhodu številnih naših mladih, ki v današnjem globaliziranem svetu iščejo nove prilož-

Napovedovalci Ivano Ciccone, Cecilia Blasutig, Emma Golles, Antonella Trusgnach in Sara Simoncig (foto JMP)

venskega konzulata v Trstu, Ministrstva RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Parlamentarne komisije za Slovence v tujini. Tovrstno dediščino moramo zaščititi in izboljšati v korist naših mladih in prihodnjih rodov in v to moramo usmeriti vsa naša prizadevanja. Danes razpolagamo z ustreznimi zakonodajnimi sredstvi, kot sta zaščitni zakon št. 38/2001 in deželni zakon št. 26/2007, ki sta končno omogočila priznavanje pravic Slovencev v naši deželi. Oba zakona ponujata res velike priložnosti, ne da bi zahtevala posebne obveznosti. Nam pa pripada naloga, da jih najbolje izkoristimo in dopolnimo. Zavedati se moramo, da z izvajanjem in uveljavljanjem zakonov za zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji so državne in deželne ustanove na naši strani. Ne nazadnje pa

vsemiti temi pobudami smo omogočili postopen in naraven prehod od narečja na knjižni jezik. Ni si težko zamisliti, kakšna bi lahko bila prihodnost slovenskega narečja Terskih in Nadiških dolin, Rezije in Kanalske doline, če bi se naša društva in šola ne prizadevala za njegovo ohranitev. Iz zgodovinskih razlogov smo najšibkejši člen slovenske manjšine v Italiji. Prav zato njene ustanove in organizacije, v duhu pluralizma, potrebujejo nadaljnjo podporo razvoja in ne škodljivega poenostavljanja. Zato menimo, da so popolnoma neumestni vsakršni anahronistični protesti, npr. tisti, ki so se odvijali v začetku decembra v Špetru in ki so jih nemudoma obsojile vse ustanove. Mi moramo biti boljši od tovrstnih provokacij. Nekaj dni po teh

Prav po teh otrocih se moramo zgledovati mi odrasli. Spremljati jih moramo, ko se družijo pri verouku, med poldanskimi športnimi obvez-

Lojze Peterle in Carlo Monai (foto JMP)

nostmi, med odmorom na dvorišču ali ko se vsi skupaj

do ustanovitve “ene unije med tele občine...”

Razmišljanje ob božičnih praznikih "Brez Jezuščka ni Božiča!"

Drugi največji krščanski praznik - prvi največji je praznik Kristusovega vstajenja - je eden najbolj oglaševanih praznikov v celotnem medijskem prostoru. "Biznis" poteka na vseh frontah. Preko reklamnih sporočil, božičnih filmov, božičnih risank, receptov za božično pojedino, kako izdelati božični venec (!)... Kaj vse ni postalo božično?! Že nekaj sobot se po kopanju cela družina usede pred televizijo, saj zvečer na enem komercialnih programov vrtijo otroške oziroma družinske filme (nekateri so še iz časov, ko sva bila še midva z možem "mulca", in jih gledava s kančkom nostalgije). Tokrat je bil na vrsti "božični film": Božič Denisa Pokora. Denis Pokora je junak kar nekaj filmov. Gre za pristranskega fantiča, ki je zelo dobronameran, zelo pozoren na kakršnekoli stiske okrog sebe, malo navihan, malo neroden. Rezultat njegovih dobronameran namenov, malce čudastih idej izvedbe in prostodušno izvedenih akcij je taka ali drugačna katastrofa v hiši (predvsem materialna). Ker poznam ameriške osladne variante božičnih filmov, sem bila najprej proti, da bi ga sploh gledali. Pa sem imela nasproti tako opozicijo, da sem popustila... Saj ga gledamo skupaj - eventualno škodo bomo že v pogovoru sproti popravili... Film se je izkazal za daljno, olepšano priredbo Dickensonove znane božične zgodbe o zagrenjenem skopu,

ki ne praznuje Božiča, in Starih duhovih, ki mu omogočijo vpogled v njegovo življenje. No, ja, duhove nadomeščata mali Denis, pa angel v človeški podobi. Zagrenjeni možakar pa je Denisov sosed, ki si je kot dolgoletni poštar zaradi pisma Božičku uničil hrbet in ima Božič za višek

pozarjenega kapitalizma! Poštečno povedano, ima deloma celo prav, kajne? Denis si naredi kar seznam stvari, ki ustvarjajo božično vzdušje, in so se o njem učili v šoli. Seznam je zelo preprost. Božič naredijo darila, piškoti, božično drevesce, lučke in Božiček. Ko je to izpolnjeno, naj bi bil Božič popoln! In zato se fantič skozi cel film trudi, da bi za svojega soseda zagotovil vse iz seznama. Njemu navidez ne uspe

najbolje, angelu pa, na koncu pa malček le dobi pod božičnim drevcem darilo, ki si ga je želel! Všečno. Celo ganljivo. Predvsem zaradi neukrotljivega truda po biča, da naredi, kar si je zadal. Mene je - zaradi poklicne deformiranosti - bolj vznemirilo spoznanje, kako zlahka spregledamo dobre namene "problematičnih" otrok, ki so na vsakem koraku v napoto. Fantič iz filma je imel vsaj to srečo, da je bil na koncu zgodbe deležen pohvale in zahvale za svoja dejanja od tistega človeka, ki mu je prej pomenil samo "pokoro". Mnogi otroci takega razumevanja tudi v teh praznikih ne doživijo, pa ne naredijo

mo rojstvo Boga med ljudmi. Rojstvo Boga v vsakem izmed nas. Če mu damo prostor v srcu in ga ne prenatlačimo z vsemi drugimi stvarmi s seznama ali ga celo nadomestimo. Z Božičkom, verjetno? Kajti majhni otroci danes pri verouku na vprašanje, kaj je glavni dogodek, ki se zgodi na Božič, odgovorijo: "Pride Božiček". Ko sta mi v lanskem letu pri verouku tako odgovorila tudi moja otroka, čeprav pri nas doma nosi darila le sveti Miklavž, sem se resno vprašala, kaj naj še naredim? Pa nismo naredili nič drugače... Samo otroke smo še bolj vključili v vsa dogajanja - od priprave prostora, jaslic, blagoslova hiše, molitve, maše... in se ob tem pogovarjali, predvsem pa skupaj doživljali... Ne samo idile. Tudi skregali smo se. Ne postaneš drug človek samo zato, ker je na koledarju praznik. Žal je po navadi tako, da se ob "predpisanih praznikih" počutimo še slabše, ker nam vsi dopovedujejo, da si ob praznikih srečen. Nisi. Prav nesrečen si lahko. Vsaj jaz sem bila velikokrat. Včasih zaradi tega, ker smo pevci "zafušali" pri polnočnici ali ker naša božičnica ni bila taka, kot smo jo načrtovali. Ali ker mi doma nekaj ni uspelo, kot sem hotela. In v zaverovanosti vase pozabim, da sem resnično lahko srečna! Da se lahko v trenutku spomnim vsaj desetih ljudi, ki se spopadajo s hujšo situacijo in bi takoj zamerali svojo za mojo nesrečo! Vedno pa se ob prihodu domov, ko čakam moža, da pride iz svoje "cerkvene službe" v drugi župniji, usedem pred domače jaslice in rečem Jezusu: "Kljub vsemu, Ti si se rodil. Tudi zame. Hvala". In to je dovolj. To je moj Božič. Želim vam, da bi odkrili svoje ravno pravnice praznovanje in da bi se vas dotaknila Božja ljubezen in prežarila vse skrite kamrice srca.

Alenka Hvalica

Filip Terčelj, član škofjeloškega "profesorskega ceha" Izhodišča raziskave

Ko sem aprila 2010 raziskovala prisotnost Filipa Terčelja v časopisju med obema vojnama, sem na "d-lib-u" našla na podatek, da se je

opori te tako zanimive dokumentacije, med drugim originalni Terčeljev rokopis - 'vizitacijsko poročilo' na 10 listih. Želela sem Ločanom oživiti spomin na njihovega nekdanjega kaplana, ki mi je v duši žarel kot zlahten, plemenit, posvečen in tragičen lik, ki je, žal, prav v loških pokrajinah svoje prve kaplanske službe našel tudi svoj kruti konec in smrt. Najprej sem upala, da bo mogoče to opraviti ob robu pomembne zunanje okoliščine. Od 28. 9. do 12.10.2010 je bila namreč v Škofji Loki razstava o Špitalu, hiši na robu družbe, avtoric Judite Šega in Elizabete Eržen Podli-

predstavila to možnost in mu na srce položila temo, obrnila sem se tudi na avtorje razstave, da bi prišlo do kakega sodelovanja, vendar je bil splet okoliščin tak, da do tega ni moglo priti. Navkljub manjšemu zamiku je razstava vendar bila - v župnijski kapeli -, in sicer ob 65-letnici Terčeljeve smrti v Davči. Ob pripravi kataloga za to razstavo sem v arhivih poiskala tudi nekaj zgodovinskih fotografij Škofje Loke iz časa 1. svetovne vojne, kar so mi prijazno odstopili v Muzeju novejša zgodovine. Mojo posebno pozornost je pritegnila slika Škofje Loke s Kamnitnikom v ozadju: prvi se mi je utrinilo, da je med Kamnitnikom in Črnim Kamnitnikom Tineta Debeljaka, meni znanim edino po spremni besedi k Balantičevi poeziji, posebna zveza, in torej po-

sredno lahko tudi posebna zveza Terčelja z Debeljakom. Spet mi ni dalo miru in na "d-lib-u" sem odkrila, da nam je Debeljak objavil svoj spomin na Terčelja, ki ga uvršča med Žrtve ob prevratu. Dr. Tine Debeljak, poznavalec in soustvarjalec medvojnopolitične scene v Ljubljani, je Terčelja ocenil kot literata in obnem kratko predstavil njegovo mnogoplastno karizmo in kruto usodo: "Kot pisatelja lahko imenujem tudi Vipavca profesorja Filipa Terčelja, tega izrednega govorniškega in organizacijskega talenta, ki je kot mlad kaplan v Loki prvi razgibal naše mlade sile, pa pozneje držal vso Goriško pokoncu, dokler ga niso vrgli v italijanske ječe, v rimsko Regina Coeli; da, celo v blaznico. Ves duhovno strt je prišel v Ljubljano.

/stran 14

Škofjeloški fotografski razgledi, dodatek Ilustriranega Slovence, tedenska priloga Slovenca, leto VI, 14.12.1930, številka 50

Filip Terčelj avgusta 1935 udeležil sestanka škofjeloškega "profesorskega ceha". Podatek sem komaj sprejela v vednost, saj je šlo za enkratno udeležbo. Nič več. Zdelo se mi je kar naravno, saj je bil naš šturčan v Škofji Loki petindvajset let pred tem za kaplana. Nekaj mesecev kasneje, bil je september, sem v Nadškofjskem arhivu v Ljubljani odkrila dokumente o škofjeloškem obdobju kaplana Terčelja in že iskala pot, da bi ga Ločanom predstavila ob

pnik in pomoči seniorja dr. Franceta Štukla, sodelavcev Zgodovinskega arhiva z enoto v Škofji Loki, kjer se je Terčelj celo s svojo podobo pojavil kot tisti, ki je ob koncu 1. svetovne vojne znova postavil na noge delovanje mestne ubožnice, Špitala, in jo prenovil v prid počlovečenja ob sodelovanju loških deklet in žena ter ji od 1917 dal stalno zaslombo, ko je začel razvijati dejavnost društva Dobrodelnost. Takoj sem stopila do župnika, mu

Umolknite in spoznajte (Ps 46,11)

Bog je povsod, ljudje pa ne

S o ljudje, ki se vam vtišnejo v spomin, pa ne gledate na to, kaj si o njih mislite. Tako se je pripetilo tudi meni. Obiskala sta me fant in dekle. Ko se mi je on predstavil, sva se najprej nasmejela, saj mi je velikokrat z neredom in vsemi mogočimi vragolijami "olepševal" življenje. Potem mi je predstavil še njo, svoje dekle. V pogovoru mi je povedal, da se bosta letos poročila. Seveda sem jima pritrdil, da je tako prav, on pa: "In veste, kdaj? V juniju!" "Lepo!" odvrnem, on pa: "Pa veste za uro?" "Ne! Kdaj?" "Ob dvanajstih!" "Nič posebnega, saj smo imeli že ničkoliko porok ob tej uri." "Veste, zakaj?" "Ne, ne vem." "Zato, da bodo tedaj zvonili vsi zvonovi po Vipavski dolini." "Pa bodo, naj zvonijo!" On pa dalje: "Pa veste, kje?" "Ne, ne vem." "Na vrhu Nanosa!" "Odllično! Tam je enkratna cerkev sv. Hieronima", dodam. On pa: "Ne v cerkvi, ampak na vrhu Nanosa!" "Vse skupaj se mi je zdelo malo "tako", pa sem pomoderal: "Če bo dež, bodo potrebne

slišimo to trditev! Popolnoma se strinjam s tem, vendar obstajajo tudi posebni prostori, ki so namenjeni bogoslužju. Te nimamo zato, da bi se umaknili iz realnega sveta, pač pa zato, da bi se v njih umirili in začutili bližino Boga. Tudi naše življenje ne poteka samo na enem mestu. Čez dan menjamo kar nekaj različnih prostorov pa tudi krajev, zato ni nič nenavadnega, da si zaželimo tudi poseben prostor, kjer prebiva Bog. Deležen sem posebne milosti, da se včasih zaustavim v oglejski baziliki. So trenutki, ko množica obiskovalcev odide in ste lahko v njej skoraj sami, vsaj za kratek čas. Iz tega skrivnostnega, mozaično bogatega prostora se sama od sebe ponudi priložnost za umiritev, za zbranost, pa tudi za stremljenje v enkratne mozaične figure. Ves hrup, ki je bil ali pa že prihaja v baziliko z novimi obiskovalci, vam tedaj postane nepomemben. Ste v stanju, ko čutite molitev stoletij, ki je ostala na tem mestu, med temi zidovi, pre-

pelerine! Če bo burja, si lahko nadenete čelade, če bo pa sonce, pa itak! Tam gori ni vroče". On pa kar naprej: "Pa veste, zakaj prav na vrhu Nanosa?" "Ne, ne vem." "Ker je Bog povsod!" Nisem vedel, kaj bi, pa sem pripomnil: "Strinjam se, da je Bog povsod, samo mi nismo povsod! Kaj bi bilo, če bi bil Bog samo v cerkvi (stavbi), mi pa povsod? Si predstavljate, kakšen cirkus bi bil na tem ljubem svetu?" Bog je povsod. Kolikokrat

pletena med čudovitimi oglejskimi mozaiki, in gre z nami naprej... Taka navzočnost molitve je zaznavna v vsaki naši cerkvi. Tega se vse pre malo zavedamo. Koliko rodov je pred nami tu (!) molilo!? Molili bodo tudi za nami, čeprav mogoče manj, vendar molitev v kateri koli cerkvi ne "usahne". Ostaja kot del nečesa, kar je za ta posvečen kraj samo po sebi umevno - njeno, enkratno, pa istočasno sveto.

Ambrož Kodolja

In memoriam / Msgr. Alfredo Battisti (1925-2012)

V sredo, 4. januarja, je bil v videmski stolnici svečan pogreb, ki se ga je udeležilo ogromno ljudi. S pogrebno mašo, ki so jo darovali škofje, med njimi tudi slovenski, vodil pa jo je predsednik škofovske konference iz Triveneta in goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, so se spomnili in molili za pokojnega videmskega nadškofa msgr. Alfreda Battistija.

Msgr. Battisti se je rodil v kraju Masi blizu Padove 17. januarja 1925. V duhovnika je bil posvečen leta 1947, v Rimu je doktoriral iz cerkvenega prava leta 1951, 13. decembra 1972 je bil imenovan za nadškofa v Vidmu, službo je nastopil februarja 1973. O msgr. Battistiju smo te dni slišali veliko lepih besed; le-te človeka, ki nadškofa ni osebno poznal, lahko navdajajo z dvomom, saj je znano, da se o mrtvih lahko govori le dobre stvari. Pa ni tako. Msgr. Alfredo Battisti je bil izjemno velik človek, velik nadškof, človek široke kulture in še večjega srca, slovenski verniki smo namreč šele z njim na Videmskem dobili cerkvenega pastirja, ki se je ob obisku Beneške Slovenije tamkajšnjim vernikom opravičil za vse gorje, ki jim ga je prizadela tudi Cerkev z raznarodovalno politiko.

Predvsem pa je bil msgr. Alfredo Battisti človek, ki je razumel duha časa, saj je hitro in brez nepotrebnih zadržkov navezal stike s slovensko Cerkvijo, našel v drugem velikem slovenskem škofu, kar je msgr. Alojzij Šuštar vsekakor bil, imenitnega sogovornika, s katerim sta tiho, vztrajno, brez nepotrebnih besed naredila veliko dobrega. Naj povemo, da je bil prav msgr. Battisti pobudnik danes že tradicionalnega Romanja treh dežel, na katerem se vsako leto v drugi obmejni državi srečujejo verniki ljubljanske, videmske in celovške nadškofije. Bil je tudi pobudnik slovitega pisma, s katerim je prav škofovska konferenca iz Triveneta kot prva pozdravila vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo. S posebnim poslušom je gledal prav na narodne manjšine in bdel nad njimi. Msgr. Battistija smo videvali na pomembnejših srečanjih; vedno je bil

prijazen, vesel, pozoren do nas, nikdar vsiljiv, vedno obveščen in dobrohoten. Naj mu bo Bog pravičen plačnik, mi pa ga bomo ohranili v izjemno toplem spominu! / JUP

Poslanica Urbi et Orbi papeža Benedikta XVI.

"Pridi in nas reši!"

Dragi bratje in sestre iz Rima in z vsega sveta!

Kristus se nam je rodil! Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem dobre volje. Vse naj doseže odmev betlehemskega sporočila, ki ga katoliška Cerkev oznanja po vseh celinah preko sleherne narodnostne, jezikovne ali kulturne meje. Sin Device Marije se je rodil za vse, je Odrašenik vseh.

Tako ga kliče starodavna bogoslužna antifona: "O Emanuel, naš kralj in zakonodajalec, pričakovanje narodov in njih rešitelj: pridi in nas reši, Gospod, naš Bog! Veni ad salvandum nos! Pridi in nas reši! To je krik človeka vsakega časa, človeka, ki čuti, da sam ne bo zmogel premagati težav in nevarnosti. Svojo roko mora položiti v večjo in močnejšo roko, v roko, ki se od zgoraj izteza k njemu. Dragi bratje in sestre, ta roka je Jezus, ki se je rodil v Betlehemu iz Device Marije. On je roka, ki jo je Bog iztegnil proti človeštvu, da bi ga potegnil iz živega peska greha in ga postavil pokonci na skalo, trdno skalo svoje Resnice in svoje Ljubezni (prim. Ps 40,3).

Da, to pomeni ime tega otroka, ime, ki sta mu ga po Božji volji dala Marija in Jožef: ime mu je Jezus, kar pomeni "Odrašenik" (prim. Mt 1,21; Lk 1,31). Njega je poslal Bog Oče, da bi nas rešil predvsem od globokega zla, ki je zakoreninjeno v človeku in zgodovini, tistega zla, ki je v ločitvi od Boga, v prevzetnem napuhu, da zmoremo vse sami, ko se postavljamo za Božje tekmece in hočemo stopiti na nje-

govo mesto, ko sami odločamo, kaj je dobro in kaj je zlo, ko smo gospodarji življenja in smrti (prim. 1 Mz 3,1-7). To je veliko zlo, velik greh, ki se ga mi, ljudje, ne moremo rešiti drugače kot tako, da se izročimo Božji pomoči, da mu zakričimo: Veni ad salvandum nos! - Pridi in nas reši!"

Že samo dejstvo, da povzdignemo v nebo ta krik, nas postavi v pravi položaj, nas ponese v resnico o nas samih: mi smo namreč tisti, ki smo klicali k

Bogu in smo bili rešeni (prim. EstG 10,3 sl). Bog je Rešitelj, mi pa tisti, ki smo se znašli v nevarnosti. On je zdravnik, mi bolniki. Ko ga priznamo, je to prvi korak k rešitvi, k izhodu iz blodnjaka, kamor smo se sami zaprli s svojim napuhom. Dvigniti oči v nebo, iztegniti roke in klicati na pomoč je pot izhoda, pod pogo-

jem, da je tu Nekdo, ki posluša in ki nam lahko pride na pomoč. Jezus Kristus je dokaz, da je Bog slišal naš krik. Pa ne samo to! Bog goji tako močno ljubezen do nas, da ne more ostati sam v sebi, da gre iz sebe samega in pride v nas, tako da do skrajnosti deli z nami naše stanje (prim. 2 Mz 3,7-12). Odgovor, ki ga je na človekov krik dal Bog v Jezusu, neskončno presega vsako naše pričakovanje in pride do takšne solidarnosti, ki ne more biti zgolj človeška, ampak je božanska. Samo Bog, ki je ljubezen, in ljubezen, ki je Bog, se je lahko odločila, da nas reši na tak način, po tej poti, ki je gotovo najdaljša, vendar pa spoštuje njegovo in našo resnico: to je pot sprave, di-

aloga, sodelovanja. Zato se, dragi bratje in sestre iz Rima in z vsega sveta, za ta Božič obrnimo k betlehemskeemu Detetu, Sinu Device Marije, in recimo: "Pridi in nas reši"! Ponovimo to duhovno združeni s tolikimi, ki so v posebno hudem položaju, in postanimo glas tistih, ki nimajo glasu.

Skupaj kličimo Božjo pomoč za prebivalce Afriškega roga, ki trpijo zaradi lakote in pomanjkanja, ki je še težje zaradi stalnega negotovega položaja. Mednarodna skupnost naj ne odreče svoje pomoči številnim beguncem s tega področja, ki so hudo preizkušani v svojem dostojanstvu.

Gospod naj podari uteho prebivalcem azijskega jugovzhoda, zlasti Tajske in Filipinov, ki so še v hudem položaju zaradi nedavnih poplav.

Gospod naj pomaga človeštvu, ki je ranjeno od toliko sporov, v katerih se vedno krvavi naš planet. On, ki je Knez miru, naj podari mir in trdnost deželi, ki si jo je izbral, da v njej pride na svet, tako da spodbudi nadaljevanje dialoga med Izraelci in Palestinci. Naj stori, da se bo nehalo nasilje v Siriji, kjer je bilo prelite že toliko krvi. Naj spodbudi popolno spravo in stabilnost v Iraku in Afganistanu. Naj da obnovljen zagon pri izgradnji skupnega dobrega vsem družbenim skupinam v severnoafriških in bližnjevzhodnih deželah.

Rojstvo Odrašenika naj podpre perspektive dialoga in sodelovanja v Mjanmaru pri iskanju skupnih rešitev. Rojstvo Zveličarja naj zagotovi politično stabilnost v afriški pokrajini velikih jezer in naj podpira zavzetost prebivalcev Južnega Sudana pri varovanju pravic vseh državljanov.

Dragi bratje in sestre, obrnimo svoj pogled k betlehemiški votlini: Dete, ki ga zremo, je naša rešitev! On je na svet prinesel univerzalno sporočilo sprave in miru. Odprimo mu svoje srce, sprejmemo ga v svoje življenje. Ponovimo mu z zaupanjem in upanjem: "Veni ad salvandum nos!"

Prevedel br. Miran Špelič OFM

Kratki

Praznik sv. Štefana v Jamljah

V ponedeljek, 26. decembra 2011, na dan praznovanja sv. Štefana, je župljane v Jamljah obiskal goriški nadškof msgr. Dino De Antoni. Maševal je ob doberdobskem župniku Ambrožu

Kodelji. V božičnem vzdušju je povedal, da je sv. Štefan eden prvih diaconov Cerkev. Znan je tudi kot eden prvih "mučenikov", ker je bil prvi Kristusovega učencec, ki je preliel kri za nj. Zato njegov liturgični praznik praznujemo 26. decembra, takoj po praznovanju Kristusovega rojstva. Nadškof je končal homilijo z besedami: "Bog nas vabi, naj bomo stvarni in dejavni pričevalci v krogu svojih skupnosti". Sledila je družabnost ob toplim domačem čaju in božičnem pecivu.

22 novih kardinalov, med njimi je nekdanji apostolski nuncij v Sloveniji

Papež Benedikt XVI. je na praznik Svetih treh kraljev sporočil imena 22 novih kardinalov, ki bodo uradno imenovani na konzistoriju v Rimu 18. februarja. Med njimi so visoki predstavniki Vatikana ter nadškofi nekaterih ključnih mest, kot sta New York in Hongkong, pa tudi nekdanji apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello. Opazovalce in dobre poznavalce vatikanskih zadev je izjemno presenetilo dejstvo, da med novimi kardinali ni bilo še imenovanja novega beneškega patriarha, kar po mnenju nekaterih potrjuje domnevo, da si je sveti oče vzel čas za razmislek. Benetke so namreč od nekdanje imela kardinala in po odhodu kard. Angela Scola v Milan je to kardinalsko mesto prazno.

Kardinali so papeževi najvišji svetovalci in predstavljajo tisto izbrano vrsto v Cerkev, iz katere bo med drugim izbran naslednik papeža Benedikta XVI. Med 22 imeni novoimenovanih kardinalov je 18 mlajših od 80 let; število kardinalov, ki so mlajši od 80 in imajo kot taki v primeru konklava volilno pravico, se bo tako povečalo na 125. Benedikt XVI. je imel od začetka svojega pontifikata leta 2005 že tri konzistorije - leta 2006, 2007 in 2010. Na njih je imenoval skupno 62 novih kardinalov, od tega 50 mlajših od 80 let.

Na tokratnem seznamu je sicer 16 Evropejcev, od teh sedem Italijanov. S tem se po pisanju večine tiskovnih agencij povečujejo možnosti, da bo naslednji papež ponovno Italijan - po Poljaku Janezu Pavlu II. in Nemcu Benediktu XVI. Trije novi kardinali prihajajo iz Severne Amerike, dva iz Azije in eden iz Južne Amerike.

Kardinali bodo med drugim postali prefekt kongregacije za evangelizacijo narodov Fernando Filoni, veliki penitenciar Manuel Monteiro de Castro, predsednik Papeškega sveta za pastoralo migrantov in popotnikov Antonio Maria Veglio, predsednik vatikanske mestne uprave Giuseppe Bertello, predsednik Papeškega sveta za zakonodajna besedila Francesco Coccopalmerio, naslednik slovenskega kardinala Franca Rodeta na čelu kongregacije za redovnike Joao Braz de Aviz, veliki mojster viteškega reda Božjega groba Edwin O'Brien, predsednik uprave premoženja Svetega sedeža Domenico Calcagno in predsednik prefektura za ekonomske zadeve Svetega sedeža Giuseppe Versaldi. Med na novo imenovanimi kardinali so poleg tega nadškofi nekaterih svetovnih metropol, med njimi torontski nadškof Thomas Collins, praški nadškof Dominik Duka, nadškof Utrechta Wim Eijk, nadškof Firenc Giuseppe Betori, newyorški nadškof Timothy Dolan, berlinski nadškof Thomas Wölk in škof Hongkonga John Tong Hon. Poleg naštetih bo postal kardinal še nadškof sirsko-malabarske Cerkev v indijski državi Kerala George Alencherry. Četverico novih kardinalov, starejših od 80 let, pa sestavljajo duhovnik in profesor Karl Becker iz Nemčije, duhovnik in profesor Prosper Grech z Malte, nadškof Lucian Muresan iz Romunije ter monsinjor in profesor Julien Ries iz Belgije.

Giuseppe Betori

ponovno Italijan - po Poljaku Janezu Pavlu II. in Nemcu Benediktu XVI. Trije novi kardinali prihajajo iz Severne Amerike, dva iz Azije in eden iz Južne Amerike.

Kardinali bodo med drugim postali prefekt kongregacije za evangelizacijo narodov Fernando Filoni, veliki penitenciar Manuel Monteiro de Castro, predsednik Papeškega sveta za pastoralo migrantov in popotnikov Antonio Maria Veglio, predsednik vatikanske mestne uprave Giuseppe Bertello, predsednik Papeškega sveta za zakonodajna besedila Francesco Coccopalmerio, naslednik slovenskega kardinala Franca Rodeta na čelu kongregacije za redovnike Joao Braz de Aviz, veliki mojster viteškega reda Božjega groba Edwin O'Brien, predsednik uprave premoženja Svetega sedeža Domenico Calcagno in predsednik prefektura za ekonomske zadeve Svetega sedeža Giuseppe Versaldi. Med na novo imenovanimi kardinali so poleg tega nadškofi nekaterih svetovnih metropol, med njimi torontski nadškof Thomas Collins, praški nadškof Dominik Duka, nadškof Utrechta Wim Eijk, nadškof Firenc Giuseppe Betori, newyorški nadškof Timothy Dolan, berlinski nadškof Thomas Wölk in škof Hongkonga John Tong Hon. Poleg naštetih bo postal kardinal še nadškof sirsko-malabarske Cerkev v indijski državi Kerala George Alencherry. Četverico novih kardinalov, starejših od 80 let, pa sestavljajo duhovnik in profesor Karl Becker iz Nemčije, duhovnik in profesor Prosper Grech z Malte, nadškof Lucian Muresan iz Romunije ter monsinjor in profesor Julien Ries iz Belgije.

Iz dnevnika goriškega nadškofa De Antonija

V torek, 17. januarja 2012, se bo msgr. Dino De Antoni v jutru srečal v Ogleju s škofoma iz Adrie-Roviga in Trenta. V četrtek, 19.1., bo ob 20.30 sodeloval pri ekumenskem slavlju (v tednu za edinstvo kristjanov) v župniji Podturn. V soboto, 21.1., bo ob 11. uri v stolni cerkvi podelil zakrament svete birme skupini odraslih. V nedeljo, 22.1., bo ob 10. uri maševal v Štandrežu, nato bo blagoslovil obnovljen vaški trg.

Srečanje v kapucinski cerkvi v Gorici
Italijanski in slovenski bratje
zbrani okrog jaslje

Jaslje kot tipična frančiškanska pobožnost, znamenje in simbol, ki že več stoletij nagovarja ljudi vseh krajev, so v Gorici v pravem duhu velikega asiškega svetnika še enkrat združile italijanske in slovenske vernike vseh starosti. Ti so se namreč v nedeljo, 8. januarja, zelo številni zbrali v kapucinski cerkvi, kjer je v popoldanskih urah potekalo bratsko srečanje z naslovom *Odrašenikova skrivnost Božiča, kot jo je doživel Frančišek Asiški*.

Za frančiškane s tega območja - tako so povedali - je to že postal težko pričakovani dogodek; čudovito je tudi videti in doživeti, kako različnost jezikov ne preprečuje, da bi v polnosti doživljali ta trenutek. V posebno veselje jim je tudi, da so ob tej priložnosti prisotni škofa dveh sosednjih škofij, bratje prvega reda, duhovniki in verniki. Takšen sklep božičnih praznovanj so si na prvo navadno nedeljo, nedeljo Jezusovega krsta, zamislili Pokrajinski bratstvi Frančiškovega svetnega reda (FSR) Furlanije Julijske krajine in koprške škofije ter krajevni bratstvi FSR iz Gorice in s Kostanjevice. Pri slavlju so sodelovali mladinska skupina iz goriške stolnice z odlomkom iz recitala Semplicemente Francesco, s petjem ob glasbeni spremljavi več instrumentalistov pa otroški pevski zbori sv. Ivana ter Podturna iz Gorice, FRAMA in FO iz Vipavskega Križa in s Kapele.

Kot se je že zgodilo v prejšnjih letih, so člani FSR dveh obmejnih skupnosti želeli še enkrat utrditi medsebojne vezi ter kot vidno znamenje občestva in miru izpričati svojo pristno

priznanje Božja beseda, in sicer s pripovedjo iz evangelija po Luku. V drugem delu so zbrani - na podlagi frančiškanskih virov - podoživeli Božič, "praznik vseh praznikov", kot

vero. Betlehemski otrok je tako napolnil srca navzočih z istim mirom, ki je napolnil Frančiškovo srce v davni sveti noči leta 1223, ko je asiški ubožec - kmalu po obisku Svete dežele in le tri leta pred svojo smrtjo - v Grecciu, "frančiškanskem Betlehemu", postavil prve jaslice, da bi z njimi podoživeli skrivnost Boga, ki postane človek, pa tudi delil z drugimi svojo nalezljivo radost ob spominu na Gospodovo rojstvo.

Dvojezično liturgično slavlje, besedilo katerega je pripravil duhovni asistent goriške skupnosti p. Aurelio Blasotti, se je začelo z opisom Božiča, kot ga

je doživel sv. Frančišek, ki mu je pogled na otroka v jaslih vzbujal sladko ganjenost. Sledilo je pripovedovanje o tem, kako je dal veliki svetnik postaviti prve žive jaslice v Grecciu, kako so ljudje nosili sveče in bakle, da bi razsvetljevali noč, kako je bil ganljiv

Remo Di Pinto pa je v pisnem sporočilu podčrtal lepoto takega pričevanja, katerega glavno sporočilo je, da se resnično bogastvo nahaja v drugem. Kot je že lepa tradicija, se je srečanje nadaljevalo ob obloženih mizah. / DD

Kratke

SSk / Naj Trieste postane tudi Trst!

V zvezi s stališči, ki so se pojavila v tisku glede uporabe slovenskega imena "Trst" namesto "Trieste" v uradnih objavah tržaške občine, mora Slovenska skupnost podčrtati, da je v zvezi s tem nastopila pri prejšnji in pri sedanji upravi, in to kar nekajkrat. Nekdanji župan Dipiazza se je, milo rečeno, požvižgal na jezikovne pravice manjšine in je isto sporočilo prenesel na razne funkcionarje.

Zato protesti rajonskega predsednika Marka Milkoviča in občinskega svetnika Igorja Švaba niso bili učinkoviti.

Z novim županom se je vzdušje spremenilo in zato je bil Cosolini ob prvem srečanju s pokrajinskim tajnikom SSK, kmalu po njegovi izvolitvi, opozorjen na nezakonitost uporabe samo italijanskega imena občine Trst na dokumentih in razglasih v slovenskem jeziku. Cosolini se je že takrat obvezal, da bo to odpravil. Isto sta storila tudi rajonski predsednik Milkovič na srečanjih z županom in odborom na Opčinah ter občinski svetnik Igor Švab na srečanjih z županom in podžupanjo Martinijevo, ko je šlo za problem spoštovanja manjšinskih pravic. Vzdušje, ki je bilo končno temu naklonjeno, se je tako razširilo na celotno upravo. Mnenje paritetnega odbora glede uporabe slovenskega imena občine je igralo verjetno tudi pomembno vlogo.

Ne drži torej, da v manjšini ni nihče nič naredil v zvezi s tem problemom.

Politično delo tudi brez pompa ali objave v medijih doseže velikokrat pozitivne rezultate. / Peter Močnik

Peter Močnik (foto IG)

Mnozil Brass prvič v Kulturnem domu v Trstu

V Kulturnem domu v Trstu bo v nedeljo, 22. januarja, izjemen glasbeni dogodek. Iz Avstrije prihaja v goste svetovno znana trobilna skupina Mnozil Brass.

Začetki skupine segajo v leto 1992, ko je prvič igrala v pivnici Josefa Mnozila na Dunaju (po katerem si je dala ime), kjer so se dijaki mestnega konservatorija redno srečevali. V prvih letih svojega obstoja je skupina nastopala občasno na porokah, pogrebih, kmetijskih sejmih in drugih priložnostih. Zaradi vedno večjega povpraševanja pa so se člani leta 2000 odločili, da se povsem posvetijo skupini. Sedaj imajo vsako leto več kot 120 koncertov po vsem svetu, navdušujejo občinstvo in prejemale pomembne nagrade, priznanja in pohvale. Skupino sestavlja sedem odličnih glasbenih akademikov. Igrali so že v številnih evropskih državah, v ZDA, Kanadi, na Japonskem, Kitajskem in v Avstraliji. Nastopili so v prestižnih dvoranah, kot so Royal Albert Hall v Londonu, dunajski Burgtheater, konservatorij Čajkovskega v Moskvi, operne hiše v Münchnu, Stuttgartu, Wiesbadnu, Leipzigu idr. Poleg tega so prejeli povabila na številne glasbene festivale, kot so Salzburg Festival, RuhrTriennale in

Ludwigsburger Schlossfestspielen. Posneli so številne zgoščenke, njihove zabavne predstave pa so zelo popularne tudi na spletnem portalu YouTube.

Neverjetni "Mnozilli" izvajajo vse glasbene zvrsti, od klasike do tipičnih avstrijskih in nemških pesmi iz 20. stoletja, zimzelene melodije, filmsko glasbo, jazz standarde, pop glasbo in še bi lahko naštevali. V Trstu bodo predstavili najnovejši projekt Blouf. Prodaja vstopnic že poteka, skorajšnji sold-out pa dokazuje, da za koncert vlada veliko zanimanje in pričakovanje. Vstopnice so še na voljo pri blagajni Kulturnega doma v Trstu in na spletni prodajalni vivaticket.com.

Koncert prirejajo Kulturna zadruga Maja iz Gorice, Kulturni dom Gorica, Glasbeno kulturno društvo Druga muzika, Folk Club Buttrio in Slovensko stalno gledališče, pokrovitelj pa je Zveza slovenskih kulturnih društev. Vsi soorganizatorji imajo za seboj izkušnje s prirejanjem odmevnih kulturnih dogodkov, ki presegajo krajevno raven in privabljajo obiskovalce tudi iz sosednjih držav (Guča na Krasu, Across the border, Koncert na meji idr.). / (MM)

SSG / Na tržaškem odru premiera komedije Tartuffe

V Kulturnem domu v Trstu bo v petek, 13. januarja 2012, ob 20.30 Slovensko stalno gledališče premierno uprizorilo komedijo Tartuffe znanega francoskega komediografa J. B. P. Moliereja v režiji Sama Strelca. Gre za komedijo, v kateri se dejanje suče okrog hinavskega svetohlinca Tartuffea, ki izrablja naklonjenost gostiteljev za svoje koristi.

DSI Predbožično razmišljanje v Peterlinovi dvorani

Analiza evangeljskih odlomkov o Kristusovem rojstvu

Kakšen je Bog, ki se bliža človeku in se za Božič rodi med nami? Tej tematici je Božo Rustja namenil predbožično razmišljanje v Peterlinovi dvorani. Pisatelj, odgovorni urednik revije Ognjišče in avtor uspešnih Zgodb za pogum, je zbranim na zadnjem srečanju letošnjega leta predstavil zgodovino krščanskega praznika in se poglobil v analizo evangeljskih odlomkov, ki obravnavajo Kristusovo rojstvo. Stari znanec Društva slovenskih izobražencev se je najprej osredotočil na znanega ruskega pisatelja Nikolaja Vasiljeviča Gogolja in na njegovo prvovrstno komedijo Revizor, v kateri se avtor ponorčuje iz ljudi in iz napačne podobe, ki jo imajo o Bogu. Delo je metafora človeškega pričakovanja in v posmeh temu, koga ljudje pričakujejo. Gogolj se je v zadnjem obdobju življenja spreobrnjal, ker je spoznal starejšega modreca. Ta mu je svetoval, naj vse neobjavljene zapiske in dela uniči, in tako je pisatelj tudi storil. Glavno sporočilo Gogoljevega Revizorja je torej vprašanje, kakšnega Odršenika naj bi

pričakoval kristjan. Čeprav je danes zelo razširjeno in uveljavljeno praznovanje Božiča, ta praznik nekoč ni bil tako pomemben. Največji praznik za kristjane je od nekdanje Velika noč, saj se je Bog

v temino našega življenja, da nam prinese luč. Bog prihaja k človeku, da bi mu bil blizu. Ko se zdi, da ni več nobenega upanja, pride On". Rustja se je poglobil v razlike opisovanja Kristusovega rojstva

odstotkov slovenskih parov. Tu-

di Samuelova mati Ana je bila nerodovita. Ko je rodila sina, se je z molitvijo zahvalila Bogu in pri tem uporabila čudovito definicijo molitve: "Izlila je svojo dušo in srce pred Gospodom". Ko torej ni rešitve, jo prinese Gospod, in to na način, ki si ga ljudje najmanj pričakujejo.

Ob koncu se je osredotočil še na odlomek iz Lukovega evangelija, saj v njem trikrat uporabi besedo jasli, kar ni naključje. Cerkevni očetje razlagajo jasli kot podobo živali. Ta se, kljub temu da hodi naokrog, vedno vrne nazaj. Tako se vedno vračamo tja in padamo v iste napake in grehe. Jasli so podoba najnižjega in nagnoskega v človeški naravi. Ko nas kdo užali in

prižadene, mu takoj vrnemo, ker ga hočemo utišati. Pogovor preseka in se zapremo v začarani krog. Človek se vrača, ker je nemočen in nenehno zaprt v svoje jasli. Ko smo najbolj šibki in nemočni, pride k nam Gospod. Rodi se, da bi nam bil blizu.

Šin

Foto Kroma

prikazal kot Odršenik, in je to pomembnejše od njegovega rojstva. Predavatelj se je pomudil pri Božiču, ki so ga določili 25. decembra, ko so pogani praznovali praznik nepremagljivega sonca. "Božič ima simboličen pomen, ker je postavljen v čas, ko je najbolj temno, v najdaljšo noč celega sveta. Kristus se rodi

pri štirih evangelistih. Tako je Matejev evangelij nastal v judovskem okolju, Luka pa je pisal za pogane. Zanimivo je, da se odlomek Matejevega evangelija začne in tudi konča s Kristusovo mislijo o vsega močni prisotnosti. "Bog je torej z nami v veselju in žalosti, v razočaranju in sreči, nikoli se ne oddalji od nas", je

Mladinski zimski tabor v Bohinju
Mladinska skupina župnije Križ

V navadi je, da se naša mladinska skupina odpravi v Bohinje za tradicionalni zimski tabor: lani naj bi bil od 27. do 30. decembra. Novosti so včasih prijetne, včasih pa ne. Neprijetno je letošnja kriza prizadela tudi naravo, saj snega - do zdaj - še ni; Mladinsko skupino župnije Križ je tako

sprejel "zeleni" ali jesenski Bohinje. Skupina pa se je angažirala, da so bili dnevi vseeno zabavni, čeprav brez snega. Mladi so si popestrili dneve z različnimi dejavnostmi, predvsem z gojenjem prijateljstva, in organizirali izlet z vlakom v Ljubljano, ki je bila v praznični božični "preobleki". Narava pa se je ven-

darle usmili tabornikov in jim darovala vsaj en dan - čeprav zadnjega - s snegom: vsaj za spominsko sliko!

Koncert v organizaciji devinskih zborov
Praznično petje na Štefanovo v Devinu

Tradicionalnih koncertov je ob božičnih praznikih vedno dovolj, če pa bi zmanjkalo (bognedaj) eden izmed njih, bi ga vsi prav gotovo posebno pogrešali. Devinski zbori prireajo božični koncert v novi cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu že od leta 1969, kar je nadvse zavirljiv prizmat, v bližnji okolici pa se ve: Štefanovo je rezervirano zanj.

Tudi letos se je na ponedeljek popoldan zbralo veliko ljubiteljev tradicionalnega petja in prijateljev devinskih zborov. Domnevno mrzla cerkev se je kmalu napolnila s toplino domače vokalne glasbe, ki nam je postregla s prikupno paleto slovenskih ljudskih in avtorskih božičnih pesmi iz bogate zakladnice slovenskih pesmi in priložnostnih tujih. Večer, ki ga je skrbno vodila napovedavka Barbara Rustja, je povezovala tudi poglobljena rdeča nit aktualnega razmišljanja. Avtor branega besedila Aleš Breclj je prisotnim razgrnil nevarne stranpoti

trenutne svetovne krize in propad finančnega kapitalizma, ki si ga vaze zagledana Zahodna družba koplje pod svojimi nogami. Tehten in poučen prispevek, v katerem ni manjkalo etičnih in

Dolžnostno ne moremo onkraj velike novosti letošnje izvedbe koncerta na Štefanovo. Ivo Kralj, njegov glavni pobudnik in zgodovinski pevovodja Moškega pevskega zbora Fantje izpod Grmade ter, ne nazadnje, pomembni kulturni buditelj iz Slivnega, se je letos umaknil k vlogi poslušalca in prepustil aktivno mesto novemu dirigentu Hermanu Antoniču. Kralju gre iskrena zahvala vseh, ki so mu v dolgih desetletjih glasbenega ukvarjanja

rčne pesmi so zapeli ob spremljavi Svetlane Breclj na flavti in Barbare Corbato na električnih orglah. Sledili so pevci MoPZ Fantje izpod Grmade z novim dirigentom in v okrepljeni zasedbi mladih obrazov. Zbor je s petimi pesmimi nastopil suvereno, kar dokazuje tudi odločitev za dva sola, med katerimi se je predstavil tudi sam zborovodja. Antonič je nadaljeval na odru še z Ženskim zborom Devina, ki je kljub okrnjenim močem dokazal

moralnih vprašanj, je pozornost usmeril v odzive krščanske skupnosti na današnje "normalnost" krize, v kateri zlahka pozabimo na vrednote solidarnosti, dialoga in odprtosti. Kaj pa glede Štivankega večera.

sledili, se z njegovo karizmo navdušili za petje in učili ob njegovem znanju. Pred zagrete poslušalce so najprej stopili malčki župnijskega otroškega zbora iz Devina pod vodstvom Olge Tavčar. Štiri pris-

in izkušnost vztrajnih pevk. Pri eni skladbi sta prikupno zazvenela klarineta Sergiotta Grattona in mladega Antona Jazbeca. Oba zborovska sestava je z električnim klavirjem spremljala mlada glasbenica Petra Grassi. Pred koncertom še skupni nastop ŽPZ Devina in MoPZ Fantje izpod Grmade, ki sta v mešani zasedbi pozitivno presenetila. Petje v mešani zasedbi nudi nekaj več literature in izraznih ter zvokovnih možnosti, ki jih morda gre gojiti tudi v nadaljnje. Za konec pa ni mogla manjkati Svetla noč Franza Gruberja, ki je vse s polnim srcem pospremila k druženju na sedežu zborov v Devinu.

Jernej Šček

OPČINE Cerkev sv. Jerneja

Božični koncert kot pevsko dopolnilo praznovanja

Zelja po ne-umetnem Božiču, ki diši kot nekoč po mašu in domačem pecivu, je bila misel in prirčno voščilo, ki ju je govnik Marij Maver namenil občinstvu na letošnjem božičnem koncertu na Opčinah. Predsednik Slovenske prosvete je v nekaj besed strnil bistvo dvomov o pristnosti božičnega čutenja, s katerimi se vsi soočamo sredi bleščečih luči in "plastike" vsakoletnega praznika potrošništva. Kriza pa je morda pravi trenutek, da lahko sežemo po vtisih iz povojnih let, po skromnem praznovanju, v katerem pa je bil svetel duh Božiča živ zaradi pristnosti medsebojnih odnosov. Prav gotovo ne diši po plastiki in potrošništvu priljubljeni božični koncert v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah, ki že dolgo let privablja množično

publiko kot nenadomestljivo, pevsko dopolnilo praznovanja. Kot je poudaril župnik Franc Pohajač, sta slovenska

ljudskimi spevi božične pravljice, ki jih je enoglasno podala skupina prvoobhajancev. Sporočilno, stilno na pol

Foto Kroma

beseda in toplina tradicionalnih pesmi to, kar navzoči pričakujejo od božičnega koncerta, in tudi letos so nastopajoči poskrbeli za prjetne, domače vtise, najprej z

poti med ljudskim in sodobnejšim, umetnim tonom so zapele tudi članice mlajše dekliške pevske skupine Vesela pomlad, ki jih vodi Andreja Štucin. Moški pevski

zbor Tabor je postal stalni gost koncerta, ki povezuje vse openske pevce in je pod vodstvom Davida Žerjaka zapele kolednico iz Kroppe in Maličeve priredbo Bratuževe pesmi. Mirko Ferlan pa je za pevce moškega zbora Sv. Jernej črpal iz stare slovenske zakladnice z Gallusovim motetom in Trubarjevo božično pesmijo, s katerima so pevci pokazali homogenost ubranega skupnega zvoka. Mešani zbor Sv. Jernej je kot organizator večera sklenil spored s skladbama v pastirskem tonu in je nadomestil orgelsko spremljavo s flavto, na katero je igrala Urška Petaros. Zborovodja Janko Ban je pri dodatkih za združene zборе prepuštil taktirko Andreji Štucin in Mirku Ferlanu, ki sta s Slavo iz Kramarjeve zbirke in sedemglasno priredbo Svete noči podala še zadnje, prirčno voščilo vsem, ki so tudi tokrat želeli končati praznični dan z domačo toplino najbolj priljubljenih božičnih melodij.

PAL

Obvestila

V sklopu ciklusa Življenje, ki preseneča bo v četrtek, 12. januarja, ob 20. uri, v Peterlinovi dvorani na ul. Donizetti 3, srečanje s prof. Alenko Rebulo o temi Odprti za presenečenja v družini. Vabljeni mladi!

Slovenska konferenca v Trstu prireja v soboto, 14. januarja 2012, ob 16. uri koncert božičnih pesmi v domu za ostarele pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu (ul. delle Docce 34), ter v nedeljo, 15. januarja 2012, ob 16. uri v domu za ostarele in onemogle leralla na Padričah. Koncerta izvaja OMPZ Kraški cvet pod vodstvom s. Karmen Koren. Koncerta spadata v niz božičnih koncertov, ki jih v tem času konferenca prireja v domovih za ostarele, kjer domujejo tudi številni člani slovenske narodne skupnosti. Toplo vabljeni!

Društvo Finžgarjev dom vabi v soboto, 14. januarja, ob 20. uri v Finžgarjev dom, Dunajska 35, Opčine, na premiero mladinske igre Razbojnice v izvedbi gledališke skupine Slovenskega kulturnega kluba. Predstavo režirata Patrizia Jurinčič, ki je tudi avtorica besedila, in Maruška Guštin.

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 16. januarja, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na večer posvečen analizi ljudskih štetij na našem področju od srede 19. stoletja do prve svetovne vojne. Govorila bosta zgodovinarja Aleksej Kalč in Dean Krmac.

Združene prostovoljce Hospice Adria-Onlus v sodelovanju s CSU (Centrom za prostovoljne dejavnosti FJK - Centro servizi volontariato FVG) vabi na predavanje v sklopu projekta in workshopa za mlade Kako naj se soočamo z izgubo drage osebe, ki bo v petek, 20. januarja 2012, ob 17. uri v prostorih CSV - Centro servizi volontariato, Galleria Fenice 2 (3. nadstropje). Predavala bo psihologinja in psihoterapevtka dr. Marzia Rucli. Za informacije: tel. št. 3283717147 in 040 421880 (tel. tajnica), e-mail marziarucli@gmail.com.

Svet slovenskih organizacij obvešča, da bo zasedanje Deželnega sveta v sredo, 25. januarja 2012, ob 18.00 v prvem sklicu in ob 19.00 v drugem sklicu. Deželni svet bo potekal v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici

V februarju in marcu 2012 bodo v prostorih Marijanišča na Opčinah potekala srečanja priprave na poroko. To je edini slovenski tečaj v zamejstvu. Zato so vabljeni vsi, ki se želijo poročiti v cerkvi, da se ga udeležijo. Tečaj želi prispevati k bolj kakovostnemu življenju v dvoje, ovrednotiti pomen družine ter s spodbujanjem življenjskega optimizma prispevati k oživljanju naše narodne skupnosti. Prvo srečanje bo v sredo, 8. februarja, ob 20.30. Tečaj bo obsegal sedem srečanj. Nadaljnji razpored bo vsakdo dobil na prvem srečanju. **Potovanje z Novim glasom** na Sicilijo bo od 20. do 26. aprila 2012. Odhod z letalom.

Darovi

Za Onlus "Paliativna oskrba Mirko Špacapan - ljubezen za vedno" iz Vidma daruje Igo Legiša 50 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Zera Franco 86 evrov, Vončina Adelka 10 evrov, Božični sejem 256 evrov, Ziebarth Estell in Pavlino 5 evrov; za misijonarja patra Ernesta Saksido - Brazilija: E. G. 30 evrov, N. N. 674 evrov, I. B. 100 evrov, sestre iz Boršta 20 evrov, K. S. 50 evrov; za misijonarko sestro Vesno Hiti - Madagaskar: Krajnc Zinka 40 evrov; za akcijo riža otrokom misijonarja patra Pedra Opeke na Madagaskaru: Franceschi Diomira in Tine 50 evrov.

V spomin na gospo Severino Buzečan Sakolič daruje Mirjana Parovel 25 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Za društvo Rojanski Marijin dom darujeta Marija Zanevra 20 evrov in Sonja Ukmar 10 evrov.

Za rojansko glasilo Med nami daruje Marija Zanevra 20 evrov, Iza Arban 10 evrov in Milena Franko 5 evrov.

Za Slovensko Vincencijsko konferenco pri Sv. Ivanu so darovali v letu 2011 Magdi Baretto 60 evrov, Neva Succi 25 evrov in Marta ter Ivanka 10 evrov.

Ob 21. obletnici smrti dragega Maksa Šaha daruje žena Jelka Terčon Šah po 25 evrov za misijone, za cerkev v Mavhinjah, za Marijin dom v Rojanu in za Slovensko Vincencijsko konferenco.

Za Novi glas daruje S. Ž. 15 evrov.

ZGONIK Cerkev sv. Mihaela nadangela

Doživet božični koncert

V župnijski cerkvi sv. Mihaela nadangela v Zgoniku je bil v sredo, 28. decembra 2011, doživet božični koncert. Kot je v pozdravnem nagovoru poudaril domači župnik, dr. Jože Markuža, je prav, da se v vsaki župniji ob čim lepših jaslicah, ki naj obujajo spomin na dogajanje v Betlehemu, poskrbi tudi za glasbeni dogodek, saj nam lepota zapetih pesmi pomaga, da lepše doživljamo sporočilo Jezusovega rojstva. Udeležence je uvodoma s tremi slovenskimi ljudskimi božičnimi pesmimi in znano Pierpointovo Vprezimo sani, suvereno zapel otroški pevski zbor Zgonik pod vodstvom Zulejke Devetak. Nato je na starodavnih orglah zgoniškega kora nastopil Andrej Pegan, ki je uvodoma zaigral Pa-

storello neznanega avtorja, ki je deloval na področju Istre in Dalmacije, in še Cavazzanijevu orgelsko Canzono po motivu Il le bel e bon. Slišali smo nato zanimivo grajeno Fugo v D duru Jochanna Pachelbela ter še znano Pastorale v F duru Johana Sebastiana Bacha in na koncu zanimiv in zahteven odlomek o temi Tu es Petrus iz oratorija Kristus Franza Liszta, saj je avtor hotel obeležiti tudi 200-letnico rojstva tega znamenitega skladatelja.

V prezbiteriju zelo akustične cerkve v Zgoniku pa je na koncu nastopila župnijska ženska vokalna skupina iz Rupe in s Peči, ki jih vodi Damijana Čevček Jug. Zanimivi prireditvi Svete noči za žensko skupino je sledilo še pet doživetih zapetih božičnih pesmi. Občinstvo je tako lahko prisluhnulo dvema

priredbama slovenskih ljudskih božičnih in pesmi Kot otrok sem sanjal, ki jo je napisala Martina Gereon, ki tudi poje v omenjeni skupini, ob tej priložnosti pa je pesem tudi spremljala na kitaro. Za naš prostor sta bili pravo prirčno pevsko darilo dve božični skladbi živečega angleškega skladatelja Johna Rutterja.

Po koncertu se je dogajanje preselilo v župnišče, kjer so mladim in odraslim izvajalcem ter obiskovalcem večera prijazno postregli, da je bil neformalni pogovor še bolj doživeta priložnost za praznična voščila in obenem načrtovanje novih pobud v novem letu.

MT

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

TRADICIONALNI BOŽIČNI KONCERT

sodelovali bodo: združeni mešani zbor pod vodstvom Edija Raceta in združeni otroški zbori KD Igo Gruden iz Nabrežine, MIPZ Ladja iz Devina in DS Vesela Pomlad z Opčin pod vodstvom Mirka Ferlana

božične poezije Aleksandra Furlana bo recitiral Aleksij Pregarc

nedelja, 15. januarja 2012, ob 16. uri
stolnica sv. Justa v Trstu

PSIHOMOTORIKA Odprtje novega studia

Za sproščeno, izrazno in pristno vadbo telesa

Vsoboto, 7. januarja, so na Dunajski cesti 12 na Opčinah odprli prostore, v katerih bodo potekale psihomotorične dejavnosti. Pristop pri teh je neklasičen: je namreč sproščen, izrazen in pristen način vadbe telesa. Vodja psihomotorične dejavnosti je Loredana Kralj, ki je diplomirala na visoki šoli za telesno vzgojo v Bologni. V Padovi (Cisfer) in v Franciji se je dodatno usposobila za delo na področju psihomotorike. Od leta 1979 poučuje na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah v Trstu. Ima dolgoletne izkušnje z delom z osebami različnih starosti. Leta 1979 je bila s prof. Bojanom Pavletičem soustanoviteljica predšolskih skupin v "Športni šoli Trst". Te skupine so delovale po mestnih otroških vrtcih in pri ŠZ Bor na Stadionu 1. maja, kjer je dolgo vrsto let delovala tudi skupina za malčke "skupna vadba starš in otroci"

po metodi J. Berdfihove iz Prage. Bila je obenem zunanji sodelavec za psihomotoriko pri slovenski socio-psiho-pedagoški službi v Trstu, ki deluje v javni zdravstveni enoti. Vodi tudi delavnice psihomotorike za zrelo dobo pri Krut-u iz Trsta, kjer se je izpopolnjevala tudi v različnih metodah za ohranjanje zdravja, vključno s tehniko reiki, in dosegla stopnjo reiki master. Izpopolnjevala se je obenem na pedagoški fakulteti v Ljubljani. Dolgo vrsto let se je ukvarjala s psihomotoričnim delom v vodi z dojenčki in njihovimi starši, otroki ter otroki s posebnimi potrebami. Sedaj bo delovala v "rumeni hišici", v preurejenih, prijetnih in umirjenih prostorih, primerno opremljenih za otroke. Zanimivi barvani materiali so za otroke privlačni in mu omogočajo, da postane protagonist dogajanja, se pri tem igra, izraza, sprosti in uživa ob gibanju. Pri otrocih z

zaostalostjo v razvoju, z dispraksijo, s specifičnimi učnimi težavami, z vedenjskimi in drugimi motnjami, je priporočljivo, da izvedenci čim prej ukrepajo in pomagajo otroku s psihomotorično obravnavo. Ta je lahko individualna ali pa v manjši skupini. Dojenček skupaj z mamico in/ali očkom oziroma kasneje predšolski in šolski otrok spozna svet in se uči s pomočjo svojega telesa in gibanja. Gibanje je za otrokov razvoj najpomembnejše sredstvo, še posebno do 7. leta starosti. V zgodnjem otroštvu moramo omogočiti otroku čim več raznolikih gibalnih izkušenj, da se oblikuje v celovito osebnost, ki harmonično razvija telesno, čustveno, kognitivno, duševno in socialno razsežnost lastne biti. Ob tem usvoji sposobnosti, kot so npr. orientacija

v prostoru, koordinacijske sposobnosti, lateralizacija, grafomotorika ipd., ki so potrebne pri učno-vzgojnem šolskem delu, še posebno pri procesu opisemenjevanja, računanja itd. Psihomotorična vadba je primerna tudi za osnovnošolske otroke, ki nimajo izrazitih predispozicij oz. motivacije za tek-

vsakdanjem življenju pri pridobivanju samostojnosti in s tem izboljšanju svoje samopodobe in samozaupanja. Psihomotorični pristop je zanimiv tudi za odrasle osebe, ki želijo s pomočjo sproščenega gibanja izboljšati svoje psihofizično dobro počutje in odnos do svojega telesa. Tudi v zrelih letih lahko ponovno

govorice. S spoznavanjem novih in neizmernih možnosti za gibanje, ki nam jih nudi naše telo, opažamo, kako se lahko izražamo s pomočjo telesa in postanemo kreativnejši. S tem širimo meje zgolj stereotipnih modelov gibanja, ki smo jih usvojili v življenju. Na ta način lahko premagujemo telesne blokade in sramežljivost pred gibanjem. Pri takem delu se naučimo prepoznati in sproščati mišične napetosti, ki so posledica današnjega načina življenja.

Studio za psihomotorične dejavnosti in tisti za logopedijo, psihologijo in družinsko mediacijo, ki je v neposredni bližini, bosta sodelovala in s tem razširila in obogatila ponudbo za otroke v preverbalnem obdobju in za otroke, ki še niso zreli za verbalno obravnavo. Pri teh otrocih je potrebno delati na psihomotorični ravni z aktivacijo telesa, z gibanjem v prostoru, z igro ter s pomočjo specifičnih materialov in po potrebi tudi z drugimi otroki.

movalni šport. Potrebujemo pa urjenje splošne in fine motorike, ki je pomembna v otrokovem

odkrijemo lahkotnost in veselje ob gibanju ter igrivosti in užitek ob druženju s pomočjo telesne

Tretja številka mladinske revije Galeb

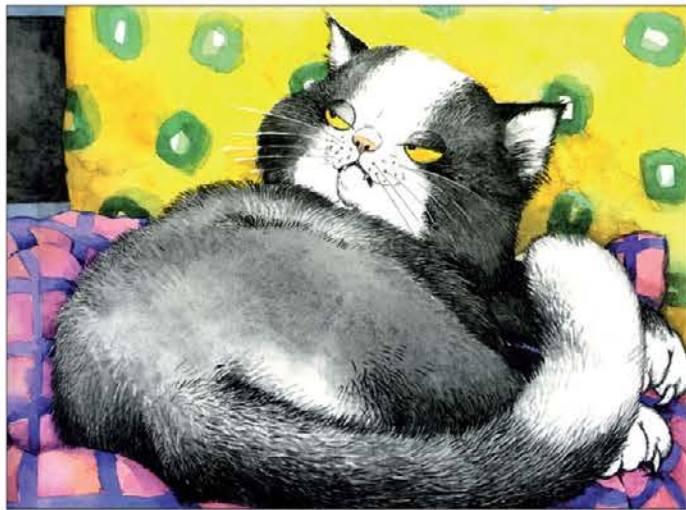
Med jesenskim listjem prikupne pesmice in zgodbe

Letošnji novembrski dnevi so že za nami in počasi jih prekriva tančica pozabe, živo pa je novembrsko vzdušje prisotno v tretji številki mladinske revije Galeb, na naslovnici katere je jesenski kolaž z malim merjascem, srno in srnjačkom ter kosom, ki čepi na drevesu, s katerega odpadajo listi. Risbico je narisal Gabriel Peric, tretješolac OŠ Virgil Šček iz Nabržine. Podobne motive so izdelali tudi njegovi sošolci; Galeb jih je objavil v kottiču, namenjenem malim dopisnikom. V njem so tudi risbice učencev COŠ "1. Maj 1945" iz Zgonika, ki so navdih našli v zgodbi Čarovnica Češminka izpod peresa Tatjane Kokalj in obličnih ilustracijah Daše Simčič. V tokratnem nadaljevanju se Češminka brez solz, ker se to za

čarovnico ne spodobi, poslavlja od tete Koprive, ki odhaja v čarovniška nebesa. Nejc v nadaljevanju pripovedi Pingvin Pingvi Štefke Kac Marn si srčno želi psička; zagotovo ga bo kupil, ko bo velik! Ilustracijo je prispevala Živa Pahor. Dim Zupan nadaljuje zgodbo Tinček in 3 zlate ribice; tem se je le malce preveč približal muc Feliks. Katerina Kalc je vsebino opremila s privlačnimi ilustracijami. Kakšne težave je imela z branjem Mala osa, bodo bralci izvedeli iz zgodbe Jožeta Sevljaka Osabosa. Drobnost o velikanskimi očmi je ilustrirala Chiara Sepin. Kako je bilo s testom za piškote, pripoveduje nadaljevanje o Slaščičarni pri veseli Eli Slavka Pregla, ob

ilustracijah Zvonka Čoha. Darinka Kobal je v središče nekoč uporabljenih, a sedaj že pozabljenih besed postavila korec, leseno 'zajemalko', ki so jo rabili za zajemanje vode v studencu, pa tudi doma iz čebrička. Pripoved se lepo spaja z ilustracijo Magde Tavčar. Berta Golob se v rubriki Naši pisatelji in pesniki zaustavlja pri življenju in delu še enega velikega predstavnika moderne, in sicer Ivana Cankarja (1876-1918), doma z Vrhnike, ki

zemlja vabi Federica Papi z zapiskom Speleofantazija. Natančno s strokovnimi izrazi, ki bodo čudovit pripomoček pri učenju zemljepisa, opisuje, kako so nastale jame v apnencu. Likovno podoba je besedilu dala Martina Ljubič. Marjeta Zorec iz knjige Jakoba Kelemina Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva predstavlja hihitajočega škrata, ki je rudarju pokazal, kje so skrite podzemne žile žlahtnih kovin, a on ni znal tega izkoristiti. Zapis namenja tudi rudniku pod Peco in Uršljo goru, kjer so ljudje od nekdanj kopalci svinčeno rudo, sedaj pa ga lahko obiščemo z rudarskim vlakom: škrata ne bomo videli, slišali pa bomo njegovo nagajivo hihitanje. Šestindeset strani obsegajoča novembrska številka Galeba ponuja še

nam je zapustil literarne mojstrovine. Novembrska številka Galeba prinaša tudi kar nekaj pomenljivih pesmic. Zvezdana Majhen je stih o odgovornosti, ki jo vsak ima v življenju, naslovljena Razmišljanje, ilustracijo v modrih prosojnih barvah je kot vselej pridala Mojca Cerjak. Na temnejše, skrivnostnejše tone je v skladu z dnevom vernih duš ubrala Bina Štampe Žmavc pesem Deček in smrt, ilustracijo v rezkih zamahih čopiča je izdelala Alenka Sottler. Mnogo bolj vedra je trikitična pesmica Martine Legiša Listek o drevesnem listu, ki z bratci greje spečo veve-ričko. V toplih jesenskih barvah jo je nežno ilustriral Štefan Turk. K odkrivanju skrivnosti pod-

zapis Klarise Jovanovič o polžu, kot ga najdemo v rekih in besednih zvezah - v razpoznavnem slogu ga je ilustriral Venko Dolenc -, strip Majde Koren - ilustrator je Bojan Jurc - o medvedu in miški, ki sta obiskala grad Snežnik, dopolnjevanke Vere Poljšak Meta in Jan, Galebov kviz, zanke za sprostitve, križanko in seveda Galebovo likovno delavnico, v kateri Jasna Merku' daje navodila, kako iz debelejšega papirja, gumbov in še česa spretno roke lahko naredijo izvirne božične okraske. Kuhar Škrobek Petra Ferluge ob igrivi ilustraciji Chiare Sepin ponuja požrešno gosenico iz brstičnega ohrovtu. Dober tek in prijetno branje!

Družbeniki so prirejali tudi "procesijo bičarjev". Leta 1725 so "bičarji" poromali k božjem grobu v Šempe-ter. Tu sta namreč leta 1666 vodja jezuitskega kolegija p. Dominik Boselli in šempetrski vikar Marko Polič ob zupnijski cerkvi dala zgraditi kapelo božjega groba in 14 postaj križevnega pota. Postaje so stale ob cesti, ki je izpred župne cerkve v Gorici vodila v Šempe-ter (Dr. R. Klinec - Planika - Gorica 1957, str. 90, 91).

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Žganjekuha in liter mleka

Nešteto se sprašujem, ali je sploh prav, da pišem o svojem neodobravanju česa znotraj tukajšnje slovenske skupnosti. Kdo pa sem jaz? Ali je prav, da ta prostor namenjam nečemu, kar me je zbudilo? Morda pa ta bodica niti ni tako neverjetno relevantna... Potem si odgovorim, da je morda vsaj za možno dušo prav, navsezadnje sem v odkrito izražanje mnenja v družbi vedno verjela. Danes bi rada omenila slovensko šolo ali vrtec, ki je otroke za Božič pripravljala z raznimi delavnicami o ustvarjanju okrasov in igrač v preteklosti ter z ogledom žganjekuhe. In dovolj. Evo, med branjem novice v dnevniku me je zbudilo ravno tole: odsotnost nadaljevanja stavka. Ne bom se spuščala v verski pomen Božiča, ker so za to drugi poklicani, bolj me zanima spregovoriti o potrebi po vzgajanju novega duha, predvsem pri otrocih. Sprašujem se, v kolikšni meri se slovenski pedagog predvsem v tukajšnjih vrtcih in osnovnih šolah zavedajo, da imajo možnost doprinositi k oblikovanju neke drugačne družbe? Kje je čut solidarnosti, kje je vprašanje, kako vzbuditi v otroku zanimanje za širše okolje in sočloveka? Morda sem zelo naivna, pa vendar: sprašujem se, ali je nekajletnemu otroku v predbožičnem času res pomembnejše pokazati, kako se kuha žganje, kot pa, kako lahko tudi z minimalnim dejanjem pripomore k oblikovanju boljše družbe? Par dni zatem sem brala o italijanski osnovni

šoli, vsak šolar katere je cel december skrbno hranil (pa čeprav malenkostne) prihranke. Ob koncu meseca so jih zbrali, z njimi kupili nekaj litrov mleka, piškote in pomaranče, ravnateljica pa je zaboj nakupljenega in šop otroških risb nesla v mestno zavetišče za reveže. V krajevnem dnevniku je bila objavljena fotografija z nasmejanimi šolarčki, ki fotografu ponosno kažejo steklenice mleka in piškote. Opazujem njihove male obraze in vidim ponos v očeh. Samostojnost zbiranja kovancev, smisel vsaj malenkostnega žrtvovanja, zavest, da se bo kdo zelo razveselil ravno tistega litra mleka, ki ga ti s svojimi malimi rokami ponosno nastavljaš fotografu. Ali ni ravno v vsem tem pomen nečesa večjega, vzgoje v neko drugačno pojmovanje družbe? Verjamem, da se tudi v katerem od slovenskih vrtcev ali šol dela kaj podobnega, verjamem, da ne ostajamo pri žganjekuhi in zgolj barvanju najlepših okrasov. Vseeno pa me misli vodijo dalje, sprašujem se, ali ne ostajamo kot skupnost vedno na neki poziciji, do koder družbene spremembe, družbeni problemi (vsaj navidezno) ne sežejo. Zakaj se po naših družtvih ne debatira (tudi) o delavcih v dopolnilni blagajni, brezposelnosti, občutku praznine, ki jo lahko občuti današnji mlad človek, zakaj se ne zares vprašamo, ali konkretno udejanjamo generacijsko zamenjavo? Ali ni res, kar je bilo že večkrat izrečeno, da smo tako zelo koncentrirani v preteklost, da pozabljamo načrtovati prihodnost, sploh pa životarimo v sedanosti?

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (5)

Mariza Perat

Izključeni člani so leta 1640 res zaprosili za ponovni sprejem v organizacijo (Dr. R. Klinec - Planika - Gorica 1957, str. 83). Dogodek jasno pričča, s kolikšno resnobo so družbeniki spremljali življenje v kongregaciji in kako zelo so se zavedali odgovornosti, ki jim jo je ta naglala.

Družbeniki so prirejali tudi "procesijo bičarjev". Leta 1725 so "bičarji" poromali k božjem grobu v Šempe-ter. Tu sta namreč leta 1666 vodja jezuitskega kolegija p. Dominik Boselli in šempetrski vikar Marko Polič ob zupnijski cerkvi dala zgraditi kapelo božjega groba in 14 postaj križevnega pota. Postaje so stale ob cesti, ki je izpred župne cerkve v Gorici vodila v Šempe-ter (Dr. R. Klinec - Planika - Gorica 1957, str. 90, 91).

Člani jezuitskih Marijinih kongregacij so se tudi zelo potegovali, da bi Cerkev proglasila versko resnico o Marijinem Brezmadežnem Spočetju, kar se je uresničilo leta 1854 pod Pijem IX. Že leta 1708 pa je papež Klemen XI. zapovedal, naj se Marijino Brezmadežno Spočetje v vesoljni Cerkvi obhaja kot zapovedan praznik.

Dne 6. junija 1717 so na goriškem Travniku kronali podobo Svetogorske Matere Božje. Takrat so se slavja seveda udeležile tudi vse jezuitske kongregacije. Jezuitska kronika iz tega leta izrecno omenja, da je Svetogorska Mati Božja "z veliko slovesnostjo in pred veliko množico ljudstva bila z zlato krono kronana v Gorici" (Inštitut za versko in družb. zgod. v Gorici. Podatki: dr. Marko Plesnicar).

V kroniki iz leta 1727 pa beremo, da je Svetogorska Mati Božja bila kronana kot "Cesarica nebes in zemlje" (Inštitut za versko in družb. zgod. v Gorici. Podatki: dr. Marko Plesnicar). Zanimivo, da Kronika uporablja besedo "Cesarica" in ne "Kraljica", kot navadno slišimo.

Doba jezuitskih organizacij je za goriško mesto pomenila pravi blagoslov. Kongregacije so namreč s svojim delovanjem in blagodejnim vplivom uravnavale celotno javno življenje, kar je imelo

za posledico iskrenost in spoštovanje v medsebojnih odnosih.

Po razpustu jezuitskega reda leta 1773 so kongregacije delovale še do leta 1783, ko je cesar Jožef II. ukinil vse cerkvene bratovščine in Marijine družbe. Tega leta so cerkev sv. Ivana zaprli. Pozneje so jo dali v upravo kongregaciji meščanov, ki je tu imela svoj oratorij.

V isti cerkvi je leta 1636 imela sedež tudi bratovščina Presvetege Rešnjega Telesa. Posledica ukrepov cesarja Jožefa II. je bila, da so verske bratovščine in organizacije znova zaživele šele v 2. polovici 19. stol., med temi zlasti Marijine družbe. Zatrje bratovščin in verskih organizacij je pri ljudstvu naleto na globok odpor, saj so le-te bile pri vernikih zelo priljubljene in so kot take imele pomembno mesto pri ljudskih pobožnostih. Tudi Franco-

zi so med svojo vladavo v naših krajih ukinili več bratovščin. Kako je bi-

lo v tem času pri sv. Ivanu?

Podatki iz teh let so zelo pomanjkljivi. Vemo pa, da so jezuiti leta 1886 pri sv. Ivanu ustanovili moško Marijino kongregacijo.

V Gorici, pa tudi v okolici, so jezuiti vodili ljudske misijone in duhovne vaje in seveda pridigali, in sicer v slovensčini, italijansčini, furlanščini in nemščini. Nekateri teh pridig, zelo verjetno prav teh jezuitskih misijonarjev, so ohranjene v župnijskem arhivu pri sv. Ignaciju. Ena izmed teh je bila podana v Kanalu na praznik sv. Jožefa leta 1884 in leta 1892. Pri splošni duhovni oskrbi slovenskih vernikov pri sv. Ivanu pa so gotovo pomagali slovenski kaplani iz župnije sv. Ignacija.

Nekateri izmed teh so bili: Ivan Koršič, Martin Milost, Franc Tonzig, Matija Kravanja, Jožef Budin, Valentin Bresaucig (Mestna knjižnica v Gorici).

/ dalje

Božično praznovanje v vrtcu v Štandrežu

Lepa slovensko-italijanska prireditev

Otroški vrtec Pika Nogavička iz Štandreža že vrsto let sodeluje z italijanskim oddelkom, ki je v isti stavbi kot slovenski vrtec.

domenile, da se bodo skupna srečanja vrstila enkrat tedensko, in to se je izkazalo kot zelo pozitivno. Otroci so navdušeni, radi se družijo,

obrodila bogate sadove. Izpod spretnih otroških rok in mojstrskega vodenja pridnih vzgojiteljic so nastale čudovite jaslice, ki so bile razstavljene tudi na Sveti Gori do 8. januarja 2012. Cicibančki so sodelovali tudi na tradicionalnem prazniku Miru in prijateljstva, v nedeljo, 18. decembra 2011, ter voščili in peli v obeh jezikih. Pred odhodom na božične

Skupaj pa ne delijo le golih prostorov, temveč tudi čas in razpoložljivost za sodelovanje. Prav zaradi tega so že v začetku šolskega leta načrtovali skupni projekt, ki se glasi Skupaj je lepše. V slogi je moč in različnost bogati, če jo znaš sprejemati. V Štandrežu to znajo. Vzgojiteljice so se

skupaj odkrivajo skrivnosti pravljinih junakov, pojejo na ves glas, spontano skozi igro osvajajo prve plesne korake, recitirajo v obeh jezikih in se učijo naravno sprejemati različne kulture. V pričakovanju božično-novoletnih prazničnih dni je nastala božična delavnica, ki je

počitnice, in sicer v četrtek, 22. decembra, pa so v vrtcu priredili skupno notranjo božičnico. Otroški glasovi so ustvarili praznično božično vzdušje. Ob jaslicah so v duhu povezanosti in prijateljstva zapeli nekaj božičnih pesmi in si voščili vesele praznike.

SG

Zavzemanje Cerkve za družino ne pomeni kulturne blokade Slovenije

Kljub ustanavljanju vlade v politiki nadaljevanje sporov in zapletov

Po prazničnih dneh ob koncu lanskega leta, ki je nekaterim morda ustvarilo privid uspešne in prijetne družbe, življenje v Sloveniji znova kaže svojo realnost. Napovedi politikov in drugih izvajalcev oblasti so za leto 2012 sicer obetavne, toda vse, kar se dogaja, ne vzbuja veliko upov, zlasti zaradi tega, ker se politične stranke ne morejo oziroma nočejo sporazumeti o ničemer, kar bi zagotovilo vsaj najmanjšo stopnjo enotnosti in skupne volje za premagovanje krize.

Že podelitev mandata nekdanjemu ljubljanskemu županu in ustanoviteljstvu Pozitivna Slovenija, Zoranu Jankoviću, za oblikovanje nove vlade, je pomenila nov primer pristranskosti in enostranske politične usmerjenosti državnega poglavarja dr. Danila Türka. Na srečanju s časnikarji ob podelitvi mandata je odločno vztrajal le v podpori in primernosti Zorana Jankovića in sploh ni hotel obravnavati možnosti, da bi v primeru neuspeha njegovega mandatarja pri sestavljanju vlade le-to poizkušale oblikovati desno usmerjene stranke pod vodstvom Janeza Janše. Državni poglavar je ob podelitvi mandata tudi odločno zavrnil domnevno vmešavanje veleposlanika ZDA, Josepha Mussumelija, v koalicijska pogajanja za oblikovanje vlade. Veleposlanik je namreč imel srečanja s predstavniki vseh političnih strank, le Zoran Janković je vabilo zavrnil.

Opozorilo o domnevem vmešavanju ZDA v slovenske notranje zadeve je bilo morda utemeljeno in tudi koristno zlasti za osebni prestiž državnega poglavarja, toda, kaj naj bi se dejansko zgodilo, je pojasnil veleposlanik Mussumeli. Dejal je, "da so ga narobe razumeli, saj so on in drugi predstavniki veleposlaništva s pred-

Joseph Mussumeli

stavniki strank govorili le o tem, kakšna bo politična prihodnost Slovenije. Mene skrbi razdeljenost slovenskega naroda in menim, da bi bilo lepo, če bi se lahko oblikovala koalicijska vlada, ki bi predstavljal večino, če že ne vseh Slovencev. Slovenija bi po mojem mnenju potrebovala nekoga, ki bi služil državi in bi premostil razlike med desnico in levico". O primernosti ravnani in mnenju dr. Danila Türka in veleposlanika Josepha Mussumelija bo zagotovo še govor, želeli je le, da omenjeni primer ne bi obremenil, to je poslabšal, odnosov med Slovenijo in ZDA.

Politična in pogosto tudi čisto človeška nestrpnost se v Sloveniji nadaljujeta, sovražni govor pa na to, proti kateri Cerkvi bi jo izrekel, v naslednjem trenutku odletel kot minister, pa čeprav samo en dan pred iztekom njegove funkcije. Si predstavljate, kaj pomeni versko skupnost obtožiti kulturne blokade, ko zagovarja svoj nauk? Ministrstvo izjavo in nasploh vdušje zoper Katoliško cerkev, ki ga sistematično ustvarjajo v Sloveniji politiki in javna občila, pri čemer je med najbolj zavzetimi nekdanja ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal, je v posebni izjavi obsodila tudi Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. V dokumentu so med drugim zapisali, "da si katoličani skupaj z drugimi verskimi skupnostmi in mnogimi državljani prizadeva-

mo za krepitev in ohranitev vrednote zakonske zveze in družine na povsem legitimen in demokratičen način, s čimer tudi uredničujemo z ustavo zagotovljene pravice. Zaradi tega odločno odklanjamo vse poskuse, da bi razpravo o družinskem zakoniku spreminjali v razpravo o Katoliški cerkvi v Sloveniji. Potrebna sta vsebinsko utemeljena razprava in strpnost pri obravnavanju družinskega zakonika, ne pa netenje kulturnega boja".

Geodetska uprava Slovenije je na spletu objavila podatke o nepremičninah, najbrž zaradi pripravljanih davka nanje. Nepremičnin, stavb, stanovanj, javnih poslopij in drugih je zelo veliko, skupaj kar 6,1 milijona. Vseh lastnikov je več kot milijon, vrednost vseh nepremičnin v državi pa znaša okoli 140 milijard evrov. Na spletu si je podatke o nepremičninah ogledalo več milijonov obiskovalcev, vendar je informacijska pooblaščenka Nataša Pirč-Musar nadaljnje objavljane podatkov o lastnikih nepremičnin prepovedala. Zakaj, ni natančno znano.

Zmeraj več revnih in lačnih Slovenija v svojih pejsajih in podobah ponuja vtis bogate države z evropsko primerljivim življenjskim standardom. Toda v državi je žal okoli 250 tisoč revnih ljudi. Veliko pomoči, od hrane, oblačil pa do denarja, jim nudita dobrodelna organizacija Rdeči križ in Caritas. V minulih dveh letih sta skoraj dvesto tisočem državljanom razdelili okoli 6.000 ton hrane. Take človekoljubne in humanitarne akcije so mogoče tudi zaradi prispevka in pomoči Evropske komisije.

Marijan Drobež

Afere po slovensko

Megla v glavah

Slovenija zna biti zelo bizarna dežela. Vsi radi rišejo podobo male podalpske deželice, v kateri Kekec, Mojca in Rožle igrajo in pojejo Avsenikove viže. A tega žal ni. To je folklor. Resnična Slovenija se (žal) skriva v megleni Ljubljani in se pogreza vse globlje v svoje nečednosti, kot bi se v vlažnem barju v blato pogrezala umazanija in smrad vseh političnih in gospodarskih kupčkanj. In vonj, ki iz tega izhaja, je v tednu med novim letom in Svetimi tremi kralji prežal celotno dolino Šentflorjansko.

Ne, ne gre za ponovoletno depresijo, ampak za ponovoletno Slovenijo. Že takoj po prazničnih združenih slovenskih dočakala prva velika afera, ki se je ob koncu prejšnjega tedna spremenila v tragedijo. Steroidi, ki sta jih prodajala zakonca Mihael in Alenka Karner, so postali novi-stari simbol že videnege, že slišanege in že okušanega. Njihov dobiček iz tega posla se je, po neuradnih ocenah, gibal okoli vrednosti 40 milijonov evrov. V bistvu sta svoje posle vodila preko slamnatih družb v davčnih oazah, prepovedane sestavine pa proti mastnemu plačilu so pošiljali v številne države. S tako pridobljenimi sredstvi so si kupili hišo sredi Rožne doline v Ljubljani, bajno vilo v smučarskem Bad Kleinkirchheimu, jahto na hrvaški obali, pa verjetno še marsikaj. Ker pa se je denar začel koptičiti v neslutnih količinah, ga je bilo treba "oprati". In na dan so prišli tudi številni nepremičninski posli v Sloveniji. V te se je, po razkritju

slovenskih medijev, zapletel tudi Danilo Slivnik, nekdanji legendarni novinar in zadnja leta nepremičninski agent. In ta prepletanja so bila, vsaj tako kaže, zanj usodna.

A ta afera kaže še drugo plat: neodvisnost slovenskih preiskovalnih organov in organov pregona. Kljub temu da sta zakonca Karner slovenska državljana, njihove posle, ki so baje tekli že 10 let, slovenska policija sploh ni zaznala. Aretirala jih je celovška policija (Karnerjevi so novo leto dočkali v luksuzni vili v Bad Kleinkirchheimu), pri operaciji pa je pomagala celo ameriška zvezna agencija za boj proti mamilom DEA. In, ne boste verjeli, vsemogočna DEA se v tem primeru ni prvič soočala s slovenskimi težavami. Kljub temu da je Slovenija tako majhna dežela, so jo ameriški operativci za boj proti mamilom tokrat že drugič v obdobju enega leta in pol morali "iskati po globusu". Poleti leta 2010 je bila namreč v Sloveniji zelo odmevna akcija Balkanski bojevniki, v kateri so pripravili skoraj 20 slovenskih državljanov, članov mamilarskega kartela, ki je iz Južne Amerike preko Afrike na Balkan in v Italijo tovoril pošiljke kokaina, ki smo jih lahko tehtali v tonah. Tudi takrat je v

Slovenija je tudi država z zelo visoko stopnjo podkupljivosti belih ovratnikov. Ne gre za mojo presojbo, ampak za oceno, ki jo je izdelala stroka okoli Fakultete za varnostne vede. Slovenija predstavlja namreč najprej vrata za Evropo skozi Balkan, ki je v zadnjem desetletju postal naravna pot za mamila proti zahodnim državam. Slovenija pa je hkrati tudi tista država, kjer ni nikoli nihče obsojen. Poglejte najzlahtnejše predstavnike slovenskega gradbeništva: vsem po vrsti je us-

pelo pokopati uspešne gospodarske velike, ki so bili paradni konji slovenske ekonomije. Ivan Zidar in SCT, Hilda Tovšak in Vegrad, Dušan Črnigoj in Primorje. Svojo poslovno kariero so ti nepremičninski mojstri sklenili z dolgovi, ki krepko presegajo stotine milijonov evrov, upustili so podjetja, ki so imela več deset milijonov evrov prometa, na cesto so spravili na tisoče zaposlenih. In posledica vsega tega? Nekaj preiskav in en samcat proces, ki se vleče kot jara kača, zaradi nepravilnosti pri gradnji enega od stolpov na Brniku. Medtem ko so slovenski preiskovalni organi menci na afero Čista lopata, pa so v Nemčiji, natančneje v Münchnu, "ekspresno" uvedli preiskavo, obtožili in oktobra 2010 obsodili Ivana Zidarja zaradi podkupovanja. Zidar je letu zapora ušel še le s plačilom milijona evrov varščine. V Sloveniji pa se ni nihče vprašal niti, od kod Zidarju milijon evrov za varščino v obdobju, ko je bil njegov SCT (Zidar je bil najpomembnejši solastnik) zaradi dolgov že klinično mrtev. Slovenija je torej res Kekčeva domovina. A Kekčeva pesem je samo še folklor za navdušence nad slovenskim ljudskim izročilom. Realnost sta korupcija in pranje denarja, realnost je ljubljanska megla, tista, ki se gnati v glavah Slovencev.

Andrej Černic

SNG NG Gostovanje MGL

Vrhunska inačica slovitega muzikala Sugar

V predbožičnem času, v četrtek, 22. decembra 2011, je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica abonentom Abonmaja 1A postreglo z gostovanjem Mestnega gledališča ljubljanskega, ki je v prepolni veliki dvorani SNG uprizorilo čudovito različico muzikala Sugar – Nekateri so za vroče, katerega avtorji so Peter Stone, Julie Styne in Bob Merrill. Muzikal je gledališki krst doživel l. 1972 v gledališču Majestic na Broadwayu, na odru londonskega West Enda pa komaj marca l. 1992. Imeniten libreto o mafijških podvigih, ljubezenskih zapletih in neverjetnih situacijah v Chicagu l. 1931 oz. na sončni Floridi v Miamiju, kjer se zbira-jo ostareli milijonarji, je poln duhovitih dialogov in prepreden z nenehno spreminjajočimi komičnimi zapleti, od katerih se usta kar sama razležejo v prešeren smeh, je nastal po scenariju izredno uspešnega filma Billyja Wilderja *Some Like It Hot* iz leta 1959, ki velja za enega izmed najbolj smešnih filmov vseh časov ob razgibanih swingovskih in jazzovskih ritmih. V zlato filmsko knjigo se je zapisal seveda tudi zaradi izvajalcev, med katerimi so bili nepozabna svetlolaska Marilyn Monroe kot Sugar Kane in Tony Curtis ter Jack Lemmon. Nič manj vrhunski pa niso bili v svojih čudovitih kreacijah igralci Mestnega gledališča ljubljanskega, ki je muzikal premierno uprizorilo 4. decembra 2008 pod režijsko taktirko Stanislava Moša in pod glasbenim vodstvom Žarka Prinčiča. Na Dnevih komedije 2009 je prejelo zanj nagrado Zlahtna komedija po izboru občinstva, igralec Uroš Smolej pa je bil nagrajen kot zlahtni komedijant za vlogo Daphne. Nasploh si muzikal v vsakem oziru zasluži in laskave pohvale v prešeznikih. Režiser češkega rodu Stanislav Moša, ki je v MGL že zelo uspešno zrežiral muzikala Kabaret in Goslač na strehi, je imel izredno posrečeno roko pri dodelitvi vlog, ki se zdijo pisane prav za izbrane igralce. Jana Zupančič je nadvse prikupna in očarljiva pevka Sugar Kane, ki "živi v oblakih" in se zaradi svoje naivnosti vselej zaljublja v zgrešenega moškega. Izjemen je Uroš Smolej v vlogi kontrabasa Jerryja, ki se preobrazi v privlačno Daphne, da bi se s prijateljem saksofonistom Joejem, ki postane Josephine, pridružila ženskem orkestru in tako zbežala pred groznim gangsterjem Palazzom Gamašo (Jožef Roposa), ki ju išče, ker sta po naključju bila priči mafijškega obračuna. Gregor Gruden kot Joe oz. Josephine in Uroš Smolej sta se čudo-

vito znašla v dodeljenih vlogah, a Smolej blesti v vseh podrobnostih: je res izreden, v neštetih odtenkih obrazne mimike, v kretnjah, gibu, v niansah glasu, ko se, preobražen v žensko, pokroviteljsko materinsko pogovarja z lepo Sugar, v katero sta se zagledala oba prijatelja. Nepozaben je njegov ples (koreograf Vladimir Kloubek) z milijonarjem Osgoodom (aplavz na odprti sceni je bil neizogiben!), v katerega se je šarmantno, elegantno, z neomajno

Uroš Smolej, Gregor Gruden in Jana Zupančič (foto B. Čeferin)

prepričanostjo bogataša, ki ve, da bo dosegel, kar si želi, vživel Janez Starina s svojevrsnim, globokim žametnim glasom, ki se je včasih razvil z odra novogoriškega gledališča. V njem je Starina bil dolgo let eden od stebrov igralskega ansambla in oblikovalec posrečenih vlog, ki so se zapisale v sam vrh slovenskega gledališkega Olimpa. Obiskovalci gledališča v Novi Gorici ga še zmeraj zelo pogrešamo. Predstava oz. muzikal odlikujejo odlična ubranost celotne igralske zasedbe, posamezne vrhunske igralske kreacije, celotna dovršenost predstave, ki zaobjema seveda tudi elegantne kostume (Andrea Kučerova'), odražajoče ozračje tistega časa in ambient, v katerem se dejanje dogaja, in zelo domiselno scensko podobo (Jaroslav Milfajt), pri kateri se poleg realističnih elementov v ozadju zvrščajo panoji, ki v stripovskem slogu scensko uokvirjajo dogajanje in s figurami ojačujejo "igralsko" prisotnost. Sugar v izvedbi MGL je res edinstven gledališki dogodek, ki si ga je treba ogledati, kajti še tako natančen opis ni niti senca tega, kar vidimo v živo na odru, na katerem se dogajanje konča z nezabnim, za vedno zapečatenim stavkom "Nihče ni popoln (Nobody's perfect.)" Izgovori ga milijonar Osgood, ko mu Daphne, v katero se je blazno zaljubil, pove, da je v resnici Jerry. Res enkratno odsko doživlje, ob katerem je novogoriška publika obsula nastopajoče z dolgotrajnim ploskanjem. **IK**

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA v sodelovanju z
OSNOVNO ŠOLO KOBARID - PODRUŽNICA DREŽNICA
vabi na predstavitev knjige

KOBARIŠKO berilo
Zgodbe, pričevanja, poezija, proza
Zbral in uredil Peter Stres

V četrtek, 19. januarja 2012, ob 17. uri
v prostorih podružnične osnovne šole v Drežnici

Več kot 200 let staro pismo, ki ga je zdravnik napisal svojemu bolniku

“Moder mož potrebuje malo!”

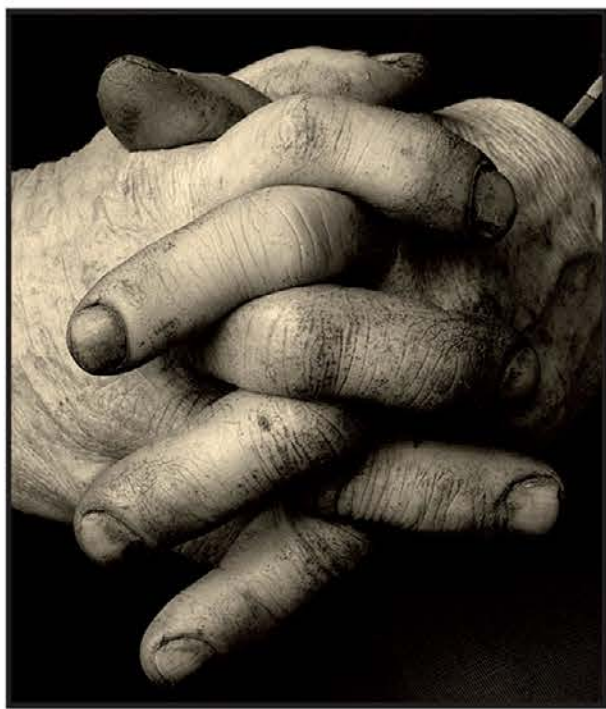
Pismo, ki ga objavljamo, je dr. Samuel Hahnemann, ki velja za očeta alternativne medicine, homeopatije, okrog leta 1800 napisal bolniku, krojaču v Gothi, ki je umrl leta 1851 v 92. letu starosti. Njegovi nasveti bolniku so veljavni tudi v današnjem času. Ob tem se nam poraja vprašanje, ali so današnji sodobni zdravniki zmogni tako modrih besed ali pa je njihov edini način, kako do zdravja – zdravilo na recept. Pričujoče pismo je viselo na oglasni deski, stenčasu, v splošni bolnišnici Franca Derganca v Šempetru v sedmem nadstropju na travmatološkem oddelku, kamor zadnje tedne dnevno hodim. Med enim od dolgih čakanj tam, sem ga z velikim veseljem prebral in prosil prijazne medicinske sestre, če mi ga lahko posredujejo, da bi ga objavili tudi v našem Novem glasu, predvsem zato, ker je še danes zelo, zelo aktualno. Medicinskim sestram se iskreno in toplo zahvaljujem, da so nam omogočile objavo, predvsem pa za njihovo vsakdanje delo z bolniki!

JUP

Moj dragi gospod, res je, da odhajam v Hamburg, vendar ne skrbite zaradi tega.

Če ne boste godrnjali zaradi par grošev, kolikor vas bo stalo pismo, se vedno lahko obrnete name, tudi ko bom tam. Samo napišite moje ime in pod njim Hamburg in vaše pismo me bo našlo. Za sedaj lahko rečem, da ste na dobri poti k zdravju in da je glavni izvor boleznij odstranjen. En vzrok še obstaja in je tudi vzrok vašega zadnjega poslabšanja. Človek (občutljiv človeški mehanizem) ni ustvarjen za prenaporno delo, ne more izčrpati svojih zmognosti ali sposobnosti brez kazni. Če to počne zaradi ambicij, koristi, ljubja ali zaradi drugih hvalevrednih ali grajevrednih motivov, se zoperstavi redu narave in njegovo telo trpi poškodbe ali destrukcijo. Še bolj, če je njegovo telo že v slabotnem stanju; česar ne moreš doseči v enem tednu, lahko v dveh. Če vaše stranke ne morejo počakati, resnično ne morejo pričakovati, da boste vi zavoljo njih zboleli, se zgarali do groba in da bo vaša žena postala vdova in otroci si

rote. Ne samo da vas poškoduje hujši telesni napor, še bolj je škodljiva spremljajoča duševna obremenjenost in ta prenapetost škodljivo prizadene telo. Če si ne boste dopustili držati mirne brezbriznosti, sprejeli načelo,

da živite najprej zase in šele potem za druge, potem je zelo majhna možnost za vašo ozdravitev. Ko boste v svojem grobu, bodo ljudje še vedno oblečeni, mogoče ne tako okusno, toda še vedno primerno. Če boste zna-

li živeti, boste mogoče ozdraveli, mogoče dočakali celo visoko starost. Če vas karkoli vznemirja, se ne zmenite za to; če je nekaj preveč za vas, ne imejte opravka s tem; če vas kdorkoli preganja, delajte umirjeno in smejte se norcem, ki vas želijo onesrečiti. Naredite le to, kar lahko naredite zadovoljivo; če česa ne morete narediti, se s tem ne obremenjujte. Naših posvetnih okoliščin se ne more izboljšati s preobremenitvijo z delom. Sorazmerno več časa se ukvarjajte z domačimi zadevami in tako ničesar ne pridobite.

Varčevanje, omejitev nepotrebnih stvari (od katerih ima garač kaj malo koristi) nas postavi v položaj, da živimo z večjo lagodnostjo – ali drugače rečeno, bolj racionalno, bolj inteligentno, bolj v skladu z naravo, bolj radoživ, bolj popolno, bolj zdravo. Tako bomo delovali bolj hvalevredno, bolj razumno, bolj preudarno, kakor pa da delamo v strašni naglici, nenehno živčno prenapeti, kar pelje k destrukciji najdragocenejšega zaklada življenja, umirjenega srečnega duha in dobrega zdravja.

Bodite bolj preudarni, cenite se in dopustite si, da je vse drugo postranskega pomena za vas. In če si bodo drznili trditi, da ste moralno obvezani, da delate

več, kot je dobro za vaše mentalne in fizične sposobnosti, pa čeprav sami tega ne počnejo, celo takrat si, za Božjo voljo, ne dovolite početi to, kar je v nasprotju z vašo srečo. Ostanite gluhi za poveljevanje, ostanite hladnokrvni in nadaljujte svojo pot počasi in zadržano kot moder in razsoden mož.

Uživati s spokojno dušo in telesom, za to je človek na tem svetu, in delati samo toliko, da si bo zagotovil premoženje za uživanje

-ne da bi se dal iz kože in zgaral. Nenehna podjetnost in trud slepih smrtnikov, da bi pridobili več in več, da bi si zagotovili čast, spoštovanje ali kaj drugega, da bi služili tej ali oni pomembni osebnosti – to je pogosto usodno za našo srečo, to je običajno vzrok, da se mladi ljudje starajo in umirajo prezgodaj. Miren, hladnokrven človek, ki dopušča, da stvari nežno drsijo, tudi doseže svoj cilj, živi bolj mirno in zdravo in doseže visoko starost. In temu ležernemu človeku se včasih utrne srečna misel, plod umirjenega ustvarjalnega razmišljanja, ki bo dala bolj koristno spodbudo njegovim posvetnim zadevam, kot jih sploh kdaj lahko doseže človek, ki je prenapet in izčrpan od dela in ki nikoli ne najde časa, da bi zbral svoje misli.

Da bi zmagali na tekmih, hitrost ni edino, kar se zahteva. Prizadevajte si, da pridobite malo brezbriznosti, hladnokrvnosti, miru, potem boste to, kar si jaz želim, da bi bili. Nato boste videli čudovite stvari; videli boste, kako zdravi boste, če boste upoštevali moj nasvet. Potem bo vaša kri tekla skozi žile tiho in umirjeno, brez napora in brez vročine. Grozne sanje ne

vznemirjajo človeka, ki leže brez visoko napetih živcev. Človek, ki je brez skrbi, se jutraj zbudi brez zaskrbljenosti o raznovrstnih poslih, ki ga čakajo čez dan. Kaj mu mar?

Sreča v življenju mu pomeni več kot kaj drugega. Z živahno telesno in duševno aktivnostjo se loti zmerne dela; nič ga ne ovira pri obrokih, brez kipenja krvi, brez skrbi, brez zaskrbljenosti uma uživa ob tem, kar mu je namenil dobrotljivi Zaščitnik življenja.

In tako dan sledi dnevu v spokojnem zaporedju, dokler končni dan v visoki starosti pripelje h koncu dobro preživeto življenje in človek umirjeno leže k počitku na drug svet, kakor je umirjeno živel na tem. Ali ni to bolj smotrno, bolj smiselno? Dovolite, da nemirni, samouničujoči ljudje delujejo nespametno, škodljivo zase, kakor jim drago; dovolite jim, da so norci. Toda bodite vi pametnejši! Ne dovolite mi, da vam pridigam to modrost o življenju zaman. Želim vam samo dobro. Zbogom, sledite mojemu nasvetu, in ko vam bo šlo dobro, ga ne pozabite.

Dr. S. Hahnemann

P. S.: Če boste imeli samo še kovanec za šest penijev, še vedno bodite vedri in srečni. Božja previdnost nas varuje in srečna naključja poskrbijo, da je vse spet v redu. Koliko potrebuje mo, da lahko živimo, da s hrano in pijačo povrnemo naše moči, da se zavarujemo pred mrazom in vročino? Malo več kot nekaj poguma; ko ga imamo, lahko druge, manj bistvene stvari najdemo brez večjih težav. Moder mož potrebuje malo. Moč, s katero varčujemo, ne potrebuje obnavljanja z medicino.

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2012
- Helena Jovanovič: PRAVLJICE ZA BELE ZIMSKE DNI
- Nadja Rojac: BRAZDE S TRMUNA 15 LET IZBOR

NAROČNINA ZA LETO 2012:

- za Italijo 45,00 evrov
- za Slovenijo 48,00 evrov
- za inozemstvo 85,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:

www.facebook.com/noviglas, www.twitter.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas